

Communicatiewetenschap

**Faculteit Sociale Wetenschappen
Radboud Universiteit Nijmegen**

QANU, juni 2012

Uitgave:

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

© 2012 QANU / Q315

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

Inhoud

Rapport over de bachelor- en de masteropleiding Communicatiewetenschap van de Radboud Universiteit Nijmegen..... 5

Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	5
Samenstelling van de commissie	6
Werkwijze van de commissie.....	6
Bijzonderheden van het bezoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen	8
Samenvattend oordeel.....	9
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	13

Bijlagen..... 39

Bijlage 1: Curricula vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	41
Bijlage 2: Bezoekprogramma.....	43
Bijlage 3: Domeinspecifiek referentiekader.....	45
Bijlage 4: Eindkwalificaties.....	53
Bijlage 5: Curricula	61
Bijlage 6: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen.....	63
Bijlage 7: Bestudeerde bijlagen en documenten.....	69
Bijlage 8. Onafhankelijkheidsverklaringen.....	71

Dit rapport is vastgesteld op 19 juni 2012

Rapport over de bacheloropleiding en masteropleiding Communicatiewetenschap van de Radboud Universiteit Nijmegen

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Communicatiewetenschap

Naam van de opleiding: Communicatiewetenschap
Registratienummer CROHO: 56615
Niveau van de opleiding: bachelor
Oriëntatie van de opleiding: wo
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: n.v.t
Locatie(s): Nijmegen
Variant(en): voltijd
Vervaldatum accreditatie: 31 december 2013

Masteropleiding Communicatiewetenschap

Naam van de opleiding: Communicatiewetenschap
Registratienummer CROHO: 66615
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wo
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: Media & Samenleving
Journalistiek & Media
Locatie(s): Nijmegen
Variant(en): voltijd
Vervaldatum accreditatie: 31 december 2013

Het bezoek van de visitatiecommissie Communicatiewetenschap aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen vond plaats op 21 maart 2012.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling: Radboud Universiteit Nijmegen
Status van de instelling: Bekostigd
Resultaat instellingstoets: Positief

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleiding zijn opgenomen in Bijlage 6.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap van de Radboud Universiteit Nijmegen valt binnen de clusterbeoordeling Communicatiewetenschap, waarvoor in 2012 in totaal acht opleidingen worden beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling Communicatiewetenschap is samengesteld uit in totaal zeven commissieleden:

- Prof. dr. Hilde Van den Bulck, hoogleraar Communicatiewetenschap, Universiteit Antwerpen (voorzitter);
- Dr. Steven Eggermont, universitair hoofddocent Communicatiewetenschap, School voor Massacommunicatie, en onderzoeks- en programmadirecteur van de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap, Katholieke Universiteit Leuven;
- Prof. dr. W. Fred van Raaij, emeritus hoogleraar Economische Psychologie, Universiteit van Tilburg;
- Dr. Peter Van Aelst, universitair hoofddocent Politieke Wetenschap, Universiteit Antwerpen en Universiteit Leiden;
- Prof. dr. A.A. Fons Maes, hoogleraar Communication and Information Sciences, Universiteit Tilburg;
- Nadja Zwilling, student Communicatiewetenschap, Universiteit Twente;
- Wendalin van de Giessen, student Communicatiewetenschap, Universiteit van Amsterdam.

De Curricula Vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Voor ieder bezoek werd op basis van eventuele belangenconflicten, expertise en beschikbaarheid een (sub)commissie samengesteld, bestaande uit vijf commissieleden. Om de consistentie binnen het cluster te waarborgen heeft de voorzitter van de commissie, prof. dr. Hilde Van den Bulck, alle bezoeken bijgewoond. Ditzelfde geldt voor commissieleden dr. Steven Eggermont en prof. dr. Fred van Raaij.

Coördinator van de clustervisitatie Communicatiewetenschap was mw. N.M. Versept MSc, medewerker van QANU. Zij is tevens de projectleider tijdens het bezoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Tijdens de overige bezoeken aan de Universiteit Twente, de Universiteit van Amsterdam en de VU Amsterdam, was mw. P. Helming als projectleider aanwezig. Ook de projectleiders speelden een belangrijke rol in het bewaken van de consistentie. De coördinator was aanwezig bij de eindvergadering van de bezoeken, enerzijds om de bevindingen van de voorgaande bezoeken in te brengen, en anderzijds om de commissie te attenderen op haar wijze van oordelen. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de projectleiders om de beoordelingen op elkaar af te stemmen. De betrokken projectleiders hebben alle rapporten gelezen.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

Op 1 februari 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de commissie besproken en werd het Domeinspecifieke Referentiekader Communicatiewetenschap besproken. Dit Domeinspecifieke Referentiekader is opgenomen in Bijlage 3 van dit rapport.

Bij ontvangst van de zelfstudies van een universiteit werden deze door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de zelfstudies in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden die deelnamen aan het betreffende bezoek. De commissieleden lazen de zelfstudies en formuleerden vragen die aan de projectleider werden toegestuurd. De projectleider compileerde de vragen tot een samengesteld document. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie. Naast de zelfstudies lazen de commissieleden gezamenlijk minimaal vijftien scripties per opleiding.

Visitatiebezoeken

Een overzicht van het bezoekprogramma is opgenomen als Bijlage 2 bij dit rapport. Tijdens de voorbereidende vergadering van ieder bezoek werd de visitatie concreet voorbereid. Tijdens het bezoek zelf is gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, studenten, docenten, alumni, de opleidingscommissie en de examencommissie. Daarnaast werd per opleiding gesproken met student- en docentvertegenwoordigers van de beoordeelde opleidingen.

Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaar gesproken en met docenten en begeleiders van beide opleidingen. Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld.

De commissie heeft een deel van het bezoek gebruikt voor de voorbereiding op de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de opleidingen. Aan het einde van elk bezoek heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Beslisregels

De visitatie is uitgevoerd conform de beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs van de NVAO (versie van november 2011). In dit accreditatiestelsel is zowel voor de beoordeling op standaardniveau als voor de algemene conclusie over de opleiding als geheel een vierpuntsschaal voorgeschreven (onvoldoende, voldoende, goed, excellent).

De commissie heeft de beoordelingsschalen van de NVAO gevolgd. Deze zijn:

- de beoordeling ‘onvoldoende’ wijst erop dat een standaard, of de opleiding, niet aan de gangbare basiskwaliteit voldoet en op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen vertoont;
- de beoordeling ‘voldoende’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en over de volle breedte een acceptabel niveau vertoont;
- de beoordeling ‘goed’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uitstijgt boven de gangbare basiskwaliteit;
- de beoordeling ‘excellent’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uit stijgt boven de gangbare basiskwaliteit en als een (inter)nationaal voorbeeld geldt.

Uitgangspunt van de beoordeling is ‘voldoende’, waarbij de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gestelde criteria. In de ogen van de commissie kan zij het oordeel ‘voldoende’ toekennen, ook wanneer zij kritische opmerkingen heeft gemaakt. Het is dan wel noodzakelijk dat tegenover de kritische opmerkingen positieve observaties staan.

Rapportages

De projectleider heeft op basis van de bevindingen van de commissie, per instelling, een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is voorgelegd aan de commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is deze aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen is met de voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Het bezoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen vond plaats op 21 maart 2012 in Nijmegen. Het programma van het bezoek is te vinden in Bijlage 2 van dit rapport. Van het spreekuur is door één student gebruik gemaakt.

De commissie die de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap van de Radboud Universiteit Nijmegen beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Hilde Van den Bulck, hoogleraar Communicatiewetenschap, Universiteit Antwerpen (voorzitter);
- Dr. Steven Eggermont, universitair hoofddocent Communicatiewetenschap, School voor Massacommunicatie, en onderzoeks- en programmadirecteur van de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap, Katholieke Universiteit Leuven;
- Prof. dr. W. Fred van Raaij, emeritus hoogleraar Economische Psychologie, Universiteit van Tilburg;
- Dr. Peter Van Aelst, universitair hoofddocent Politieke Wetenschap, Universiteit Antwerpen en Universiteit Leiden;
- Wendalin van de Giessen, student Communicatiewetenschap, Universiteit van Amsterdam.

De commissie werd ondersteund door mw. N.M. Verseput MSc.

Het College van Bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hebben ingestemd met de samenstelling van de commissie voor de beoordeling van de twee genoemde opleidingen.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleiding heeft de commissie voorafgaand en tijdens de visitatie meerdere producten beoordeeld. Om het gerealiseerde eindniveau van opleidingen te bepalen hebben de coördinator en voorzitter van de visitatiecommissie 15 bachelorscripties en 15 masterscripties geselecteerd. De scripties werden aselekt gekozen uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studiejaar. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in cijfers en varianten (zie Bijlage 7).

Samenvattend oordeel over de kwaliteit van de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Communicatiewetenschap over de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit Nijmegen. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de zelfstudie, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde scripties, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft voor beide opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, concludeert de commissie dat zij over onvoldoende informatie beschikt om tot het oordeel 'voldoende' te komen voor de bacheloropleiding als geheel. Zij adviseert voor deze opleiding een hersteltraject, waarin de opleiding in de mogelijkheid wordt gesteld om asnog aan te tonen dat haar studenten de beoogde eindkwalificaties daardwerkkelijk realiseren. De commissie concludeert dat de masteropleiding voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die een voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor beide opleidingen als **voldoende**.

De commissie heeft de door de opleidingen geformuleerde eindkwalificaties afgezet tegen het Domeinspecifiek Referentiekader Communicatiewetenschap en het profiel en de oriëntatie van de opleidingen Communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Zij concludeert dat het kader een adequaat beeld schetst van het domein van de communicatiewetenschap en de algemene kennis en vaardigheden waarover afgestudeerden dienen te beschikken. Ook kan de commissie zich vinden in de overkoepelende doelstelling van de Nijmeegse opleidingen om generalisten op te leiden die zich als onderzoeker kunnen specialiseren in een breed scala van onderzoeks- en beleidsfuncties op academisch niveau. De commissie heeft echter gezien dat nog te veel wordt uitgegaan van een ongedeelde opleiding, waardoor de bachelor- en masteropleiding geen duidelijk eigen profiel hebben. Het uitstroomprofiel van bachelorstudenten en het specifieke profiel van de mastervarianten zullen nader geëxpliciteerd moeten worden, mede door de vertaling hiervan in specifieke eindkwalificaties. De huidige eindkwalificaties sluiten volgens de commissie aan op de domeinbeschrijving en de oriëntatie van de opleidingen en zijn geformuleerd op het juiste niveau. Daarmee voldoen de opleidingen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleidingen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de bacheloropleiding als **voldoende**.

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de masteropleiding als **onvoldoende**.

De commissie concludeert dat er sprake is van een leeromgeving waar onderwijs hoog in het vaandel staat. De kleinschaligheid van de opleidingen en de bevlogenheid en betrokkenheid van het personeel bij het onderwijs dragen hier in grote mate aan bij. Studenten worden voldoende begeleid en zijn tevreden over de onderwijskwaliteit en de voorzieningen. De commissie heeft dan ook, ondanks de terugloop van middelen voor onderwijs en onderzoek, veel vertrouwen in de kwaliteit van onderwijs dat door het docententeam wordt verzorgd.

De huidige samenstelling van het personeel wordt door de commissie als zorgelijk ervaren. Er is sprake van een gemiddeld wat oudere staf met een relatief omvangrijke onderwijsaanstelling

en een stijging van de staf-student ratio, wat leidt tot een werkdruk die als hoog wordt ervaren en beperkte aandacht voor onderzoek. De commissie benadrukt het belang van een betere balans tussen onderzoeks- en onderwijsactiviteiten, zodat het onderzoeksgedreven karakter van de opleidingen gewaarborgd kan worden. Er moet geïnvesteerd worden in de onderzoekscultuur door het aantrekken van hoogleraren, UHD's en promovendi. Van de plannen in die richting moet bij hoogdringendheid werk worden gemaakt. Daarnaast moet er voor de zittende groep docenten uitzicht zijn op carrièremogelijkheden gebaseerd op onderwijs- of onderzoeksprestaties en is de commissie ervan overtuigd dat het onderwijs op verschillende plekken efficiënter kan worden ingericht, zodat de werkdruk van docenten verlaagd wordt. Op dit moment bestaan verschillende percepties over de huidige en toekomstige situatie gezien de middelen en strategie voor het herstellen van de onevenwichtige personeelsofbouw en de onderzoeksprestaties van de zittende staf. De commissie pleit voor het realiseren van transparantie en overleg tussen staf en bestuur, zodat de tegenstrijdigheden opgehelderd worden en een eenduidige visie en strategie wordt nagestreefd.

De commissie concludeert dat de bacheloropleiding logisch en samenhangend is opgebouwd en dat de beoogde eindkwalificaties in voldoende mate aan bod komen. Zij kan zich vinden in de opbouw, waarbij gestart wordt vanuit basisdisciplines en toegewerkt wordt naar de specifieke toepassing van de communicatiewetenschap. Het derde jaar is daardoor het meest intensief en aantrekkelijk. Om te voorkomen dat studenten in dit jaar studievertraging oplopen of niet naar het buitenland gaan, suggereert de commissie om al vanaf het tweede jaar samengestelde en keuzeminoren aan te bieden. Net als de vorige visitatiecommissie, wijst de commissie op het belang van het mogelijk maken en stimuleren van internationalisering.

Volgens de commissie komt het accent op academische vaardigheden duidelijk terug in de bacheloropleiding en is er, ondanks het feit dat de bachelor- en masteropleiding nog teveel als een ongedeelde opleiding worden gezien, voldoende aandacht voor de beroepspraktijk. De commissie raadt aan het Leerproject 3 en de bachelorscriptie te integreren tot een volwaardig eindwerkstuk. Hierdoor komt het accent op academische vorming beter tot uiting en wordt benadrukt dat de bacheloropleiding een op zichzelf staande opleiding is. Ondanks deze aanbevelingen is de commissie ervan overtuigd dat bachelorstudenten in staat worden gesteld om de eindkwalificaties te realiseren en in voldoende mate zijn voorbereid op het eventueel uitstromen naar het beroepenveld of het volgen van een masteropleiding.

De commissie heeft het curriculum van de masteropleiding bestudeerd en vindt de discrepantie tussen de invulling van mastervarianten zorgelijk. De variant Media & Samenleving is hoofdzakelijk gericht op het schrijven van de scriptie, terwijl in de mastervariant Journalistiek & Media ook relevante theorie aan bod komt. Studenten leggen hierdoor een andersoortig traject af, maar ontvangen wel hetzelfde diploma. De commissie vindt met name de opbouw en het profiel van de variant Media & Samenleving zorgwekkend. Zij constateert in deze variant een gebrek aan contacturen, theorie en (wetenschappelijke) verdieping. De opzet van de variant heeft tot gevolg dat de ontwikkeling van de student sterk afhankelijk is van de begeleider, het gekozen onderwerp en de inzet van de student. Doordat teveel wordt uitgegaan van een ongedeelde opleiding wordt verondersteld dat de bacheloropleiding voor deze gebreken compenseert.

De commissie beschouwt het als een positieve ontwikkeling dat de varianten in de toekomst meer gelijk getrokken zullen worden, waarbij de structuur van de variant Journalistiek & Media aangehouden zal worden. Zij pleit ervoor om dit initiatief op korte termijn door te voeren. De commissie adviseert om vanuit één onderwijskundige gedachte de mastervarianten vorm te geven, en doelt daarmee ook op de mogelijke nieuwe variant Strategische & Persuasieve

Communicatie. Volgens de commissie moet elk van deze varianten een duidelijk eigen profiel en gezicht krijgen en gedragen worden door een hoogleraar met passende expertise. Daarnaast zal de Nijmeegse masteropleiding als geheel ingericht moeten worden als een afzonderlijke afstudeerrichting, met een eigen en herkenbaar profiel, zodat ook studenten van overige (binnen- en buitenlandse) universiteiten en niet alleen eigen bachelorstudenten worden aangetrokken.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding er in zal slagen om de herinrichting van de masteropleiding succesvol te implementeren, maar kan op basis van de huidige situatie niet concluderen dat de inhoud en vormgeving van het programma de studenten in staat stellen de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de bacheloropleiding als **onvoldoende**.

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding als **voldoende**.

De commissie is nagegaan of de opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren. Zij concludeert dat er een adequaat toetsbeleid gehanteerd wordt, dat voldoende duidelijk wordt gecommuniceerd richting studenten. Ook is er sprake van een betrokken en goed functionerende examencommissie, met oog en aandacht voor de kwaliteit van toetsing. De commissie kan zich vinden in de procedures rondom de totstandkoming en beoordeling van scripties. Echter, zij is van mening dat de bachelorscriptie net als de masterscriptie een individueel werkstuk moet zijn, waarin de student aantoont te beschikken over de eindkwalificaties van de opleiding.

De bachelorscriptie omvat slechts 6 EC en toetst een beperkt deel van de eindkwalificaties. De commissie heeft hier in principe geen moeite mee, aangezien de overige eindkwalificaties getoetst worden in Leerproject 3. De commissie heeft daarom ook de eindresultaten van deze leerprojecten bestudeerd. Zij heeft echter vast moeten stellen dat de collectieve aard van deze opdracht onvoldoende blijk geeft van het individuele niveau van de student. Bovendien was zij niet onder de indruk van het niveau van het leerproject en van de bachelorscripties. De commissie is dan ook niet in staat om een oordeel te vormen over het eindniveau van de individuele bachelorstudent. Hoewel zij er op basis van de informatie die zij bestudeerd heeft en de gesprekken die zij heeft gevoerd, vertrouwen in heeft dat bachelorstudenten het gewenste niveau realiseren, beschikt de commissie over onvoldoende informatie om dit oordeel te onderbouwen.

De commissie beoordeelt het niveau van de masterscripties als voldoende. Dit geldt zowel voor de scripties van de variant Media & Samenleving als de scripties van de variant Journalistiek & Media. De commissie had de verwachting dat het eindniveau van de mastervariant Media & Samenleving hoger zou liggen, gezien het hoge aantal EC dat in deze variant gekoppeld is aan de scripties. Het eindniveau van beide varianten kwam volgens de commissie echter overeen en was over het algemeen adequaat. Zij stelt op basis hiervan vast dat de masterstudenten van beide varianten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

Bacheloropleiding Communicatiewetenschap

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	onvoldoende
Algemeen eindoordeel	onvoldoende

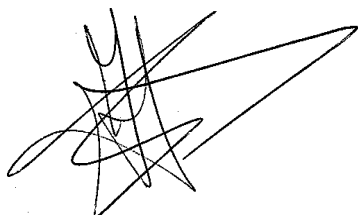
Masteropleiding Communicatiewetenschap

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

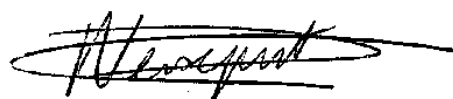
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	onvoldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 15 mei 2012

Prof. dr. Hilde Van den Bulck

mw. N.M. Verseput MSc

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

1.1. Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde Domeinspecifiek Referentiekader. Vervolgens wordt ingegaan op het profiel, de oriëntatie en de eindkwalificaties van de opleidingen Communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Domeinspecifiek Referentiekader

De bachelor- en masteropleidingen Communicatiewetenschap worden in Nederland aan vier universiteiten aangeboden: de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit Twente, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. Deze opleidingen hebben gezamenlijk een beschrijving uitgewerkt van het domein van de communicatiewetenschap, dat is opgenomen in Bijlage 3. De commissie heeft vastgesteld dat het kader een adequaat beeld schetst van het domein. Daarnaast wordt helder uiteengezet over welke specifieke kennis en vaardigheden communicatiewetenschappers op bachelor- en masterniveau over het algemeen moeten beschikken.

De commissie is positief over de inhoudelijke aansluiting die Communicatiewetenschap Nederland zoekt bij de doelstellingen en praktijken van de International Communication Association (ICA) en de International Association for Media and Communication Research (IAMCR). Zij wijst op de mogelijkheid om de domeinbeschrijving ook af te stemmen op de doelstellingen van het ECREA (European Communication Research and Education Association), aangezien deze doelstellingen explicieter gericht zijn op onderwijs in de communicatiewetenschap.

Profiel en oriëntatie

In de zelfstudie wordt ter aanvulling op de beschrijving van het algemene domein het profiel van de Nijmeegse opleidingen Communicatiewetenschap beschreven. De opleidingen beogen generalisten af te leveren op het gebied van onderzoek van processen van gemedieerde openbare communicatie, die zodanig theoretisch en methodisch zijn toegerust dat ze zich uiteindelijk zelfstandig als communicatiewetenschappelijk onderzoeker kunnen specialiseren in een breed scala van onderzoeks- en beleidsfuncties op academisch niveau.

De bacheloropleiding wordt gezien als een generieke wetenschappelijke opleiding waarbij het accent wordt gelegd op de integratie van theorie en onderzoek en op de toepassing daarvan bij het oplossen van communicatievraagstukken in de samenleving. In de zelfstudie staat dat de bacheloropleiding in de eerste plaats bedoeld is als doorstroomfase naar de aansluitende masteropleiding Communicatiewetenschap, en zich daarom niet primair richt op de uitstroom naar het werkveld. De commissie wil in dit verband wijzen op de uitgangspunten van de Bologna verklaring. Hoewel de bacheloropleiding wel degelijk een voorbereiding moet vormen

op een masteropleiding, moet het ook mogelijk zijn om te uit te stromen naar het werkveld na het afronden van een bacheloropleiding. Daarnaast is het huidige systeem er op gericht dat masteropleidingen als afzonderlijke opleidingen worden beschouwd, zodat studenten niet gedwongen zijn om een bachelor- en masteropleiding aan dezelfde universiteit te volgen. De commissie heeft het gevoel dat hiervoor op dit moment onvoldoende oog is, en raadt aan om de bacheloropleiding verder te verzelfstandigen.

De commissie kan zich vinden in het profiel en de oriëntatie van de masteropleiding Communicatiewetenschap zoals deze in de zelfstudie wordt beschreven. De masteropleiding wordt gezien als een academische opleiding die in de eerste plaats is bedoeld als uitstroom naar de beroepspraktijk (onderzoeker, docent, beleidsmedewerker), maar ook voorbereidt op een wetenschappelijke carrière. Afgestudeerden van de masteropleiding dienen in staat te zijn tot het zelfstandig verrichten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de communicatiewetenschap.

De masteropleiding kent twee varianten; de mastervariant Media & Samenleving is breed georiënteerd, terwijl in de mastervariant Journalistiek & Media het veld van de nieuwsjournalistiek in alle onderdelen centraal staat. De commissie heeft moeite met het verschil in profiel en oriëntatie tussen deze varianten, en staat achter de plannen om de varianten gelijkwaardiger in te richten (zie standaard 2). Bij het herzien van de varianten zal de opzet van de mastervariant Journalistiek & Media aangehouden worden. De commissie vindt dit een logische en juiste beslissing. Zij adviseert om niet alleen de opzet, maar ook het profiel van de mastervariant Media & Samenleving te herzien, zodat in plaats van een brede invulling sprake is van een herkenbaar en inhoudelijk profiel dat het voor studenten aantrekkelijk maakt om voor deze variant te kiezen en waarmee de variant zich onderscheidt van algemene masteropleidingen Communicatiewetenschap.

Daarnaast heeft de commissie begrepen dat er plannen zijn om een derde variant te creëren, gericht op persuasieve communicatie. Zij kan de keuze voor dit thema begrijpen en ondersteunen, aangezien de strategische communicatiewetenschap in opkomst is en recentelijk aangetrokken personeel expertise heeft in deze richting. Wel vraagt de commissie zich af hoe de masteropleiding in Nijmegen zich als geheel wil profileren en daarmee wil onderscheiden van de overige opleidingen. Een variant gericht op persuasieve communicatie is niet vernieuwend, gelet op het bestaande aanbod bij overige opleidingen Communicatiewetenschap in Nederland. De commissie geeft dan ook ter overweging mee om naast het opzetten van de variant te waarborgen dat zij een eigen en vernieuwend profiel hebben, bijvoorbeeld door in te spelen op nieuwe media, een veld dat op dit moment in de opleiding onderbelicht is. In elk geval zal duidelijker geëxpliciteerd moeten worden wat Nijmegen te bieden heeft en waarom studenten voor de masteropleiding in Nijmegen zouden moeten kiezen (zie ook 2.1.5.).

Eindkwalificaties

De doelstellingen van de opleidingen worden nader gespecificeerd in de eindkwalificaties die zijn opgenomen in Bijlage 4. De commissie heeft deze eindkwalificaties bestudeerd en stelt vast dat deze aansluiten op het Domein Specifiek Referentiekader en geformuleerd zijn op het juiste niveau voor de bachelor- en masteropleiding. Daarmee voldoen de eindkwalificaties volgens de commissie aan de geldende standaarden. Daarnaast heeft de commissie vastgesteld dat de eindkwalificaties aansluiten op de Dublin Descriptoren. In de zelfstudie wordt nader uitgewerkt hoe de verschillende eindkwalificaties bijdragen aan elk van deze descriptoren.

De commissie is van mening dat de eindkwalificaties voor het eerste bachelorjaar ambitieus geformuleerd zijn. Zij geeft ter overweging mee om deze eindkwalificaties naast de inhoud van

het eerste bachelorjaar te leggen en op basis hiervan eventueel te herzien. Daarnaast vindt de commissie het vreemd dat de eindkwalificaties voor beide mastervarianten geheel overeenkomen. Zij adviseert om voor beide varianten, en tevens voor de eventuele derde variant, naast de overkoepelende eindkwalificaties ook specifieke eindkwalificaties te formuleren. Op deze manier is voor studenten en docenten maar ook voor buitenstaanders duidelijk welke doelstellingen met de afzonderlijke varianten beoogd worden.

De commissie heeft de indruk dat met name de eindkwalificaties van de bacheloropleiding niet voldoende gericht zijn op het werkveld. Zij begrijpt dat dit het gevolg is van het feit dat deze opleiding nog niet zozeer als losstaand beschouwd wordt. In aansluiting op haar advies om de bacheloropleiding verder te verzelfstandigen, raadt zij aan om eindkwalificaties te formuleren die inzichtelijk maken over welke kennis en vaardigheden bachelorstudenten aan het einde van de opleiding dienen te beschikken, zodat zij eventueel kunnen uitstromen naar het werkveld. De werkveldcommissie zal hierbij een rol moeten spelen.

De commissie heeft begrepen dat er op basis van de verbeteringsuggesties van de vorige visitatiecommissie een werkveldcommissie in het leven is geroepen en heeft waardering voor dit initiatief. De werkveldcommissie bestaat uit alumni van de opleiding en heeft als taak om advies te geven over de eindkwalificaties van de opleiding en feedback te geven over het functioneren van afgestudeerden op de arbeidsmarkt. De commissie is in 2010 en 2011 in totaal vier keer bijeengekomen om zich te oriënteren op het programma, een beeld te krijgen van de bachelorscripties en suggesties uit te werken om de relatie met het beroepenveld te versterken.

1.2. Overwegingen

De commissie heeft de door de opleidingen geformuleerde eindkwalificaties afgezet tegen het Domeinspecifiek Referentiekader Communicatiewetenschap en het profiel en de oriëntatie van de opleidingen Communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Zij concludeert dat het kader een adequaat beeld schetst van het domein van de communicatiewetenschap en de algemene kennis en vaardigheden waarover afgestudeerden dienen te beschikken. Ook kan de commissie zich vinden in de overkoepelende doelstelling van de Nijmeegse opleidingen om generalisten op te leiden die zich als onderzoeker kunnen specialiseren in een breed scala van onderzoeks- en beleidsfuncties op academisch niveau. De commissie heeft echter gezien dat nog te veel wordt uitgegaan van een ongedeelde opleiding, waardoor de bachelor- en masteropleiding geen duidelijk eigen profiel hebben. Het uitstrooprofiel van bachelorstudenten en het specifieke profiel van de mastervarianten zullen nader geëxpliciteerd moeten worden, mede door de vertaling hiervan in specifieke eindkwalificaties. De huidige eindkwalificaties sluiten volgens de commissie aan op de domeinbeschrijving en de oriëntatie van de opleidingen en zijn geformuleerd op het juiste niveau. Daarmee voldoen de opleidingen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleidingen.

1.3. Conclusie

Bacheloropleiding Communicatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Masteropleiding Communicatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel.

Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

2.1. Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de opbouw van en samenhang binnen de curricula en op de mate waarin de eindkwalificaties zijn vertaald binnen de curricula (2.1.1.). Vervolgens wordt ingegaan op de aandacht binnen de curricula voor academische vorming en de beroepspraktijk (2.1.2.) en voor internationalisering (2.1.3). Tot slot staan de volgende onderwerpen centraal: het didactisch concept en voorzieningen (2.1.4.), instroom, studielast en rendementen (2.1.5.), het onderwijsgevend personeel (2.2.6.) en opleidingsspecifieke interne kwaliteitszorg, waarbij tevens wordt beschreven welke verbetermaatregelen zijn doorgevoerd naar aanleiding van de vorige visitatie (2.2.7.).

2.1.1. Curricula: opbouw, samenhang en vertaling eindkwalificaties

In Bijlage 5 wordt een schematisch overzicht gegeven van de programmaonderdelen van de opleidingen. In Bijlage 4 wordt een schematische overzicht gegeven van de relatie tussen de eindkwalificaties en de opleidingsdelen.

Bacheloropleiding Communicatiewetenschap

De bacheloropleiding Communicatiewetenschap omvat drie jaar en bestaat grotendeels uit een gemeenschappelijk onderwijsprogramma voor alle studenten. Studenten brengen eigen accenten aan in de keuze van de leerprojecten, de minor en de invulling van praktijkoriëntatie en bachelorscriptie. In de zelfstudie wordt beschreven dat, aansluitend op het profiel en de oriëntatie van de opleiding, de relatie van de onderwijsonderdelen met het onderzoek centraal staat. De interactie tussen onderwijs en onderzoek wordt toegelicht aan de hand van de vier hoofdpijlers van het programma, die in onderstaande tabel worden toegelicht en gekoppeld aan de inhoud van het curriculum.

Domeinspecifieke theorievorming: In het theoretisch deel wordt het paradigmatisch en hypothetisch karakter van de communicatiewetenschap behandeld en het naast elkaar bestaan van verschillende perspectieven en interpretaties. De theoretische vorming van universitair opgeleiden kent meerdere dimensies. Ze heeft betrekking op (1) het domein waarvoor wordt opgeleid en (2) op ondersteunende en reflexieve disciplines.	Inleiding in de Communicatiewetenschap	B1
	Communicatiewetenschappelijke Vraagstukken	B1
	Theorieën over de effecten van media	B2
	Massamedia als maatschappelijke instituties	B2
	Theorieën over mediaboodschappen	B3
Ondersteunende en reflexieve vakken: De sociologie en de antropologie vormen de basisdisciplines van de maatschappijwetenschappen. Daarnaast wordt ingegaan op verschillende thema's uit de wetenschapsleer en wordt de sociale en politieke filosofie toegepast op het communicatiewetenschappelijke denken en komen gedurende de minoren deels inleidende vakken aan bod.	Theorieën over mediagebruik en receptie	B3
	Hoofdvragen van de sociologie	B1
	Introduction cultural en social anthropology	B1
	Filosofie voor communicatiewetenschap	B2
Veldgeoriënteerde kennis: De cursussen van deze pijler zijn zowel theoretisch als empirisch van aard. Docenten in deze onderdelen doen zelf wetenschappelijk onderzoek op het betreffende onderzoeksveld en behandelen vraagstukken zoals die in de praktijk van het veld en in het communicatiewetenschappelijk onderzoek en de discussie daarover, centraal staan. Studenten leren hoe problemen	Minor	B3
	Medialeer	B1
	Productie en consumptie van nieuws	B2
	Strategische communicatie	B2
	Media, (sub)cultuur en gemeenschap	B2
	Praktijkoriëntatie	B3
Minorvakken door te kiezen voor de invulling van een	B3	

van informatieve, persuasieve dan wel cohesieve aard omgezet worden in vraagstukken voor communicatiewetenschappelijk onderzoek.	samenhangend minorpakket, bijvoorbeeld de minor Journalistiek, of een minor Sociale psychologie, maken studenten kennis met problematieken die spelen in de werkvelden van de communicatiewetenschap.	
Methodische vorming : Deze programmapijler betreft de kennis van en vaardigheden op het gebied van het methodisch denken en het toepassen van onderzoekstechnieken. De onderzoeksvaardigheden worden vanaf het eerste bachelorjaar systematisch opgebouwd.	Communicatiewetenschappelijke vaardigheden	B1
	Methoden van Onderzoek A	B1
	Statistiek A	B1
	Methoden van onderzoek B	B2
	Statistiek B	B2
Integratievakken: Het wetenschappelijk verantwoord verzamelen, analyseren en interpreteren van informatie om te komen tot een conclusie met betrekking tot een probleemstelling komt systematisch aan de orde in de leerprojecten van het programma. Een leerprojectonderzoek is gebaseerd op thema's die docenten aanbieden uit het lopend onderzoek dat zij verrichten. Op die manier maken studenten kennis met de praktijk van actueel wetenschappelijk onderzoek en participeren zij in dit onderzoek.	Meetmodellen	B3
	Leerproject 1: inhoudsanalyse van mediaboodschappen	B1
	Leerproject 2: kwalitatief interviewonderzoek	B2
	Leerproject 3: grootschalig publieksonderzoek	B3
	Bachelorscriptie	B3

De commissie stelt vast dat de bacheloropleiding logisch en samenhangend is opgebouwd en concludeert dat de beoogde eindkwalificaties in voldoende mate aan bod komen. Zij kan zich vinden in de opbouw waarbij gestart wordt vanuit basisdisciplines en toegewerkt wordt naar de specifieke toepassing van de communicatiewetenschap.

Tijdens de visitatie gaven studenten aan dat het plaatsen van de basisvakken in het eerste jaar voor sommigen een ontmoedigend effect heeft, omdat zij daardoor tijdens dit jaar weinig in aanraking komen met de specifieke communicatiewetenschap. De commissie begrijpt dit, maar pleit ervoor om deze opbouw te handhaven. Op deze manier wordt gewaarborgd dat studenten een brede blik ontwikkelen en vanuit hier geleidelijk toewerken naar een specifieke toepassing van kennis en vaardigheden binnen het domein van de communicatiewetenschap. Om te waarborgen dat studenten vanaf het begin van de opleiding voldoende in aanraking komen met het vak waarvoor zij gekozen hebben zou zij daarom geen communicatiewetenschappelijke vakken naar het eerste jaar verplaatsen, maar eerder tijdens de basisvakken aan de hand van specifieke voorbeelden de link naar de communicatiewetenschap leggen.

Tijdens het bezoek heeft de commissie begrepen dat studenten het basisvak Culturele Antropologie in het eerste jaar onvoldoende vinden aansluiten op de overige vakken en de inhoud van de communicatiewetenschap. Zij is dan ook positief over het initiatief vanuit de opleiding om dit vak te vervangen door het vak Sociale Psychologie.

Tijdens de visitatie bleek daarnaast dat de opbouw van het curriculum tot gevolg heeft dat studenten het derde jaar als het meest intensieve, maar ook het meest aantrekkelijke jaar beschouwen. Hoewel de commissie hier in principe geen problemen mee heeft, geeft zij wel ter overweging mee om te waarborgen dat delen van het derde jaar, zoals de minor, ook al in het tweede jaar gevolgd kunnen worden. De studielast zal zo beter gespreid worden over de opleiding. Tijdens de visitatie begreep de commissie dat enkele studenten delen van hun minor ook in het tweede jaar hebben gevolgd, dus dat de mogelijkheden hiervoor bestaan. Deze mogelijkheid is echter niet bij alle studenten bekend, en zal dus uitgewerkt en gecommuniceerd moeten worden.

Op dit moment wordt van studenten verwacht dat zij zelf een minor samenstellen die samenhang en raakvlakken met de opleiding vertoont. Dit pakket moet vervolgens vanuit de opleiding goedgekeurd worden. De commissie is positief over de vrijheid die studenten hebben om een minor samen te stellen die aansluit op hun wensen. Zij adviseert om daarnaast ook meer standaardminoren aan te bieden. Op dit moment gebeurt dit alleen voor de minor die wordt aangeboden ter voorbereiding op de mastervariant Journalistiek. Het aanbieden van al samengestelde minoren zal studenten die nog geen beeld hebben van hun vervolgtraject ondersteunen. Bovendien kan dit zowel studenten als docenten tijd besparen doordat niet alle minoren per individu samengesteld en goedgekeurd dienen te worden.

Het bachelorprogramma wordt afgerond met een scriptie. Zoals nader wordt toegelicht onder 3.2. pleit de commissie ervoor om het Leerproject 3 en de bachelorscriptie in het derde jaar te integreren tot een integratief en volwaardig eindwerkstuk (bachelor thesis). Dit maakt het jaar overzichtelijker en behapbaarder voor zowel de docenten als de studenten. Bovendien wordt op deze wijze gewaarborgd dat bachelorstudenten de door de opleiding geformuleerde eindkwalificaties gerealiseerd hebben.

Masteropleiding Communicatiewetenschap

De masteropleiding Communicatiewetenschap kent momenteel nog twee varianten, namelijk de mastervariant Media & Samenleving en de mastervariant Journalistiek & Media. Daarnaast wordt op dit moment de opzet voor een nieuwe variant Strategische & Persuasieve Communicatie uitgewerkt.

Het belangrijkste onderdeel in de mastervariant Media & Samenleving is het zelfstandig uitvoeren van scriptieonderzoek. Studenten worden in het onderdeel 'Toeleiding masterclass' verdeeld over onderzoeksthema's van de docenten. Zij werken zelfstandig voor drie verschillende thema's (uit een aanbod van ongeveer twaalf afstudeerthema's) een vraagstelling uit van respectievelijk strategische, informatieve of cohesieve aard. Daarna worden zij over de thema's van de docenten verdeeld voor het scriptieonderzoek, wat zij vervolgens gedurende de Masterclass uitwerken onder leiding van een of twee docenten. Als aanvulling op de onderzoeksvaardigheden uit de bacheloropleiding is er een cursus over onderzoek van internet, waarbij ook methodische aspecten aan bod komen. Daarnaast is er een cursus 'Analysetechnieken' die een aanvulling vormt op de kennis en vaardigheden op het gebied van de kwalitatieve analyse. Ten slotte kunnen de studenten zelf een keuzevak kiezen.

De mastervariant Journalistiek & Media is in samenwerking met de Faculteit Letteren samengesteld. Het programma start met een inleiding over de plaats en functie van de journalistiek in de samenleving. Als voorbereiding op het onderzoek komen diverse theoretische invalshoeken van Journalism Studies aan de orde in de cursus 'Journalistiek en Nieuws'. In de cursus 'Praktijkproject' wordt door observaties en interviews de journalistieke praktijk onderzocht. In de scriptie kan op dit vooronderzoek worden voortgebouwd door aanvullend onderzoek waarmee een bredere context wordt gecreëerd. Dit gebeurt in een Masterclass waar studenten hun werk presenteren en over elkaars onderzoek reflecteren. Specifieke taalkundige kennis en vaardigheden worden opgedaan in de cursussen vanuit de Faculteit der Letteren ('Journalistieke tekst en genre', 'Journalistiek', 'Ethiek en cultuur'). Meer methodische vaardigheden komen aan de orde in cursussen 'Analysetechnieken kwalitatief' en 'Tekstanalyse'.

De commissie heeft het curriculum van de masteropleiding bestudeerd en spreekt haar zorgen uit over de discrepantie tussen de mastervarianten. Hoewel de varianten dezelfde eindkwalificaties beogen, bestaat er een aanzienlijk verschil tussen de invulling van de curricula.

Hoewel de commissie er vertrouwen in heeft dat alle eindkwalificaties in beide varianten in voldoende mate aan bod komen, wordt er duidelijk een verschillend accent gelegd. De variant Media & Samenleving is daarbij hoofdzakelijk gericht op het schrijven van de scriptie, terwijl in de mastervariant Journalistiek & Media naast het schrijven van de scriptie ook relevante theorie aan bod komt. Studenten leggen hierdoor een andersoortig traject af, maar ontvangen wel hetzelfde diploma.

De commissie vindt met name de opbouw van de variant Media & Samenleving zorgwekkend. Zij constateert in deze variant een gebrek aan contacturen, theorie en verdieping. Zoals ook in de zelfstudie wordt vastgesteld, zorgt het volledig ophangen van de variant aan het scriptieonderzoek ervoor dat de theoretische verdieping zich voornamelijk toespitst op de uitwerking van de vraagstelling van het afstudeerproject en de kritische reflectie op het eindresultaat. De commissie stelt vast dat deze kwetsbare opzet tot gevolg heeft dat de ontwikkeling van de student sterk afhankelijk is van de begeleider, het gekozen onderwerp en de inzet van de student.

In de zelfstudie wordt toegelicht dat het gebrek aan theorie gecompenseerd wordt door de inhoud van de bacheloropleiding, waarin de theoretische pijler een belangrijk aandeel heeft in het totale programma. Zoals ook toegelicht onder standaard 1, vindt de commissie dat nog te veel wordt uitgegaan van een ongedeelde opleiding. De theorie die tijdens de bacheloropleiding aan bod komt kan daarom niet compenseren voor het gesprek aan theorie en verdieping in de mastervariant Media & Samenleving. De opleiding zal moeten waarborgen dat naast eigen doorstromers ook studenten die instromen vanuit een andere bacheloropleiding in deze mastervariant over voldoende theoretische kennis en vaardigheden beschikken wanneer zij hun diploma behalen.

In de zelfstudie wordt beschreven dat de uitwerking van de mastervariant Journalistiek & Media voordelige effecten lijkt te hebben op betrokkenheid en motivatie en daarmee op de afronding van de studie. De opleiding is daarom van plan om een vergelijkbaar model voor de mastervarianten Media & Samenleving en de nieuwe variant Strategische & Persuasieve Communicatie uit te werken. Gedacht wordt aan meer sturing in de voorbereiding van het afstudeerproject en strakkere planning van de waarnemingsfase. Door de omvang van afstudeerproject en scriptie te verkleinen, ontstaat er ruimte om zowel cursorische voorbereiding voor het afstudeeronderzoek als praktijkgerichte vaardigheden een plaats te geven. Voorstellen voor deze programmaopzetten voor de diverse mastervarianten worden momenteel uitgewerkt. De commissie beschouwt dit als een positieve ontwikkeling, en pleit ervoor om dit initiatief op korte termijn door te voeren. Zij wijst daarbij ook op de meerwaarde die behaald kan worden door aan de hand van de theorie die in de variant Media & Samenleving behandeld zal worden een gezicht te geven aan de mastervariant. Op dit moment heeft de variant door de opzet waarin met name de scriptie centraal staat geen helder profiel. De commissie heeft het vermoeden dat dit invloed heeft op de bijzonder lage instroom van studenten vanuit overige universiteiten in de masteropleiding.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met verschillende gesprekspartners gesproken over het opzetten van een derde variant Strategische & Persuasieve Communicatie, waarbij tevens de structuur van Journalistiek & Media aangehouden zal worden. Zij ondersteunt dit plan, maar spreekt haar zorgen uit over de haalbaarheid ervan, gezien de huidige situatie wat betreft de personeelsbezetting (zie 2.1.6.). Zij adviseert om kritisch na te gaan of het opzetten van de variant in deze periode haalbaar is.

2.1.2. Aandacht voor academische vorming en de beroepspraktijk

De commissie is nagegaan in hoeverre er in beide opleidingen aandacht is voor de academische vorming van studenten en voorbereiding op de beroepspraktijk waarin zij later terecht zullen komen.

Hoewel de commissie er waardering voor heeft dat de interactie tussen onderwijs en onderzoek een belangrijk speerpunt vormt binnen de opleidingen, vraagt zij zich af of 'het ontwikkelen van onderzoekers' niet een overtrokken doelstelling is. Daarnaast betwijfelt zij of het streven hiernaar gerealiseerd kan worden gezien de huidige situatie wat betreft de personeelsbezetting en de onduidelijkheid omtrent de onderzoeksprogramma's (zie 2.1.6). De commissie kan zich beter vinden in een streven naar opleidingen met een sterke nadruk op academische vaardigheden.

De commissie heeft gezien dat het accent op academische vorming duidelijk terug te vinden is in de bacheloropleiding. In het curriculum is aandacht voor analytische en onderzoeksvaardigheden in methodische en veldspecifieke cursussen met de leerprojecten als integratie van theoretische, veldspecifieke en methodische aspecten als afsluiting. Tijdens de visitatie bevestigden studenten dat zij zich goed voorbereid voelen op het uitvoeren van onderzoek. Zij waren daarbij met name positief over de vakken Methoden en Technieken. In deze vakken wordt enerzijds ingegaan op empirische, kwalitatieve en kwantitatieve theorieën. Anderzijds wordt ingegaan op de toe te passen designs en het inzetten daarvan. Studenten gaven aan dat zij met name door deze combinatie van theorie en toepassing het gevoel hebben dat ze deze stof goed beheersen. Zoals nader beschreven wordt onder 3.1.2., betreurt de commissie het dat de nadrukkelijke aandacht voor academische vaardigheden niet resulteert in een eindwerkstuk (bachelor thesis), waaruit het individuele eindniveau van de studenten blijkt. Dit zou volgens de commissie goed mogelijk moeten zijn in deze opleidingen en resulteren in mooie eindwerkstukken.

Hoewel de commissie adviseert om de bacheloropleiding meer te verzelfstandigen en eindkwalificaties te formuleren die er op duiden dat ook afgestudeerde bachelorstudenten kunnen uistromen in het werkveld, vindt zij dat er in de bacheloropleiding voldoende aandacht wordt besteed aan het beroepenveld. In de veldcursussen en in de leerprojecten maken studenten kennis met problematieken zoals deze in de praktijk van de strategische, informatieve of cohesieve communicatie een rol spelen. In de cursus 'Strategische communicatie' reflecteren studenten op recente vormen van strategische communicatie zoals die in het veld ontwikkeld worden. Bij de cursus 'Focusgroeponderzoek' vertalen studenten een actueel probleem van een organisatie naar een communicatiewetenschappelijke vraagstelling en onderzoeken zij het probleem via focusgroepen. In de cursus 'Praktijkoriëntatie' participeren studenten in een organisatie en beschrijven de problemen die met de communicatie in of van de organisatie te maken hebben. In de bachelorscriptie wordt vervolgens geoefend hoe men praktijkproblemen in een communicatiewetenschappelijk vraagstuk kan vertalen.

Daarnaast worden er tijdens de bacheloropleiding diverse gastcolleges gegeven door oud studenten Communicatiewetenschap. In deze gastcolleges worden studenten uitgenodigd om na te denken over een actueel probleem waarmee de betreffende organisatie zich geconfronteerd ziet en daarover een advies te formuleren. Bovendien bieden deze gastcolleges de studenten een blik op de professionele mogelijkheden na de studie.

Het masterprogramma heeft volgens de zelfstudie als accent het zelfstandig toepassen van kennis en analytische en onderzoeksvaardigheden opgedaan in de bacheloropleiding. Dat komt

met name tot uitdrukking in het afstudeeronderzoek en de scriptie, maar ook in de andere cursussen van het masterprogramma is het toepassen van kennis en vaardigheden een belangrijk onderdeel. Ook de beroepspraktijk komt aan de orde gedurende de cursussen. Daarnaast zijn de scripties in de meeste gevallen gekoppeld aan het werkveld.

De commissie vindt dat de varianten van de masteropleiding te sterk gericht zijn op de beroepspraktijk en onvoldoende wetenschappelijke verdieping waarborgen. Dit geldt met name voor de mastervariant Media & Samenleving, aangezien hier de theorie en verdieping zoals eerder beschreven afhankelijk zijn van het onderwerp, de begeleiding en de inzet van de student. Dit werd bevestigd door studenten waarmee de commissie sprak tijdens de visitatie. Zij gaven aan diepgang te missen in de masteropleiding. Hoewel de commissie constateert dat de masteropleiding van voldoende academisch niveau is, ontbreekt er een kader waardoor er niet gestuurd kan worden op wetenschappelijke en theoretische diepgang. De theoretische verdieping die een student bereikt, zal bovendien alleen toegespitst zijn op het onderwerp van de thesis.

De commissie vindt het vreemd dat er in de masteropleiding alleen aandacht is voor kwalitatief en niet voor kwantitatief onderzoek, onderzoeksvormen die tijdens de bacheloropleiding wel allebei aan bod zijn gekomen. De inhoud van de cursus lijkt bovendien meer gericht te zijn op herhaling dan op verdieping. De commissie adviseert om te kiezen voor een herhaling, maar zeker ook verdieping van beide vormen van onderzoek.

2.1.3. Internationalisering

In de zelfstudie wordt beschreven dat internationalisering met het wetenschappelijk karakter van de opleidingen is verbonden. De commissie is het hier mee eens en hecht dan ook belang aan het tot stand brengen van internationale samenwerkingsverbanden en het stimuleren van eigen studenten om naar het buitenland te gaan en buitenlandse studenten om vakken te volgen in Nijmegen. Zij wijst er hierbij op dat ook het aantrekken van (tijdelijke) buitenlandse docenten een bijdrage is aan de internationalisering.

De visitatiecommissie, die de opleidingen in 2006 heeft beoordeeld, heeft er op gewezen dat de opleidingen qua internationalisering achterbleven en er daarom mogelijkheid voor studenten gecreëerd moest worden om naar het buitenland te gaan. De commissie heeft vastgesteld dat aan deze aanbeveling is voldaan. De opleiding heeft in het programma van het derde bachelorjaar ruimte gemaakt, zodat studenten een minor (en eventueel de praktijkoriëntatie en de bachelorscriptie) in het buitenland kunnen invullen. Per jaar gaan vijf tot tien studenten via een uitwisselingsprogramma in het buitenland. De meesten doen dat door invulling van de minor via universiteiten waarmee de Radboud Universiteit een uitwisselingscontract heeft, zoals de Vrije Universiteit Brussel, University of Bergen of de Universidad Autónoma de Barcelona. Een aantal gaat naar de USA (via ISEP) of naar Zuid-Afrika. Ook via de praktijkoriëntatie heeft een aantal studenten de gang naar het buitenland gevonden (Nieuw-Zeeland; New York).

De commissie verbaast zich over het lage aantal studenten dat jaarlijks naar het buitenland gaat. Tijdens de visitatie heeft zij hierover met verschillende gremia gesproken. Zij stelt vast dat er bij de opleidingen en studenten geen goed beeld bestaat van de vakken die aan buitenlandse universiteiten gevolgd kunnen worden. Oorzaken en bezwaren die tijdens de gesprekken genoemd werden waren steeds de taalbarrière, het verschil in inhoud van de vakken en de beperkte ruimte in het curriculum om naar het buitenland te gaan. Over het geheel genomen, kreeg de commissie het beeld dat internationalisering niet leeft bij de

opleidingen en dat studenten onvoldoende gestimuleerd worden om zich buiten de deur te ontwikkelen.

Tijdens de visitatie werd door één van de gesprekspartners gesuggereerd dat het verantwoordelijk maken van een van de medewerkers wellicht kan bijdragen aan het daadwerkelijk van de grond krijgen van internationalisering. Hoewel de commissie heeft begrepen dat er sprake is van een hoge werkdruk staat zij hier achter. Zij is ervan overtuigd dat er in verschillende landen aantrekkelijke vakken in het Engels aangeboden worden die inhoudelijk niet geheel overeen komen met de vakken die verzorgd worden in Nijmegen, maar voldoende raakvlak met de opleidingen hebben om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van studenten en hun blik te verruimen. Daarnaast pleit zij ervoor dat er voor studenten zichtbaar ruimte in het curriculum wordt gemaakt om de mogelijkheden die worden aangeboden in het kader van internationalisering aan te grijpen. Daarbij kan ook gedacht worden aan het vrijmaken van ruimte in de masteropleiding. Ook moedigt de commissie de opleidingen aan om meer internationale studenten aan te trekken (zie ook 2.1.5.). Hiervoor worden op dit moment onvoldoende vakken in het Engels verzorgd.

2.1.4. Didactische concept en voorzieningen

De commissie is nagegaan van welk didactisch concept wordt uitgegaan bij het verzorgen van het onderwijs, en in hoeverre dit concept adequaat wordt toegepast in de praktijk. De werkvormen die in beide opleidingen worden toegepast zijn opgenomen in Bijlage 5. Daaruit blijkt tevens hoeveel contacturen gekoppeld zijn aan de verschillende werkvormen.

In de zelfstudie wordt beschreven dat beide opleidingen uitgaan van het concept van het studentactiverend onderwijs. De commissie kan zich vinden in de keuze voor het didactisch concept, mede gezien de overkoepelende doelstelling dat studenten zich uiteindelijk zelfstandig als onderzoeker kunnen specialiseren. De uitwerking daarvan zou, met name in de masteropleiding, nog beter doordacht en geëxpliciteerd kunnen worden.

Tijdens de visitatie werd door docenten aangegeven dat het intensiveren van het onderwijs een verhoogde werkdruk met zich mee heeft gebracht. Hoewel in de zelfstudie beschreven staat dat er geld beschikbaar is gesteld om deze actieve werkvormen mogelijk te maken, heerst bij docenten het gevoel dat de werkdruk zodanig is dat deze van invloed is op hun onderzoeksprestaties. Daarnaast zijn volgens docenten en studenten minder studentassistenten beschikbaar om docenten te ondersteunen bij het verzorgen van het onderwijs, bijvoorbeeld bij het beoordelen van opdrachten. De commissie adviseert het docententeam om na te gaan hoe er een efficiëntieslag geslagen kan worden, zodat het verzorgen van studentactiverend onderwijs behapbaar blijft. Zo ziet zij bijvoorbeeld ruimte voor efficiëntieverbetering op het vlak van begeleiding of complexe toetsingsmechanismen zoals die in het derde leerjaar. Daarnaast zou gewaarborgd moeten worden dat er voldoende personeel is om het curriculum te verzorgen én te voldoen aan de onderzoekseisen die aan docenten worden gesteld (zie 2.1.6.).

De commissie constateert dat de werkvormen die toegepast worden in de bacheloropleiding aansluiten op het didactische concept. Zoals beschreven in de zelfstudie worden passieve vormen van kennisoverdracht (hoorcollege en zelfstudie van literatuur) aangevuld met actieve werkvormen zoals practica, opdrachten, werkgroepen en werkcolleges, waarin kennis wordt toegepast en vaardigheden worden geoefend. In de leerprojecten wordt in groepen van 20-25 studenten het werk besproken dat alle aparte werkgroepjes van twee of drie studenten voor hun onderzoek hebben gedaan.

In de masteropleiding wordt grotendeels gebruik gemaakt van zelfstandige en activerende vormen van individuele begeleiding, zoals via opdrachten en het schrijven van werkstukken. Naast individuele begeleiding van een docent vindt er continue reflectie plaats in de Masterclass, een didactische leeromgeving waarin studenten met een vergelijkbaar onderzoek op elkaars vorderingen in het afstudeerproject en scriptiehoofdstukken reageren.

De masteropleiding kent, zoals eerder beschreven, een zeer verschillende invulling van de twee varianten. De commissie associeert deze invulling van de curricula met het didactische concept dat de opleiding ambieert en vindt het vanuit dit opzicht vreemd dat deze grote discrepantie bestaat. Zij heeft begrepen dat de opbouw en opzet van de variant Media & Samenleving zal worden herzien, en moedigt dit initiatief aan. Zij adviseert om vanuit één onderwijskundige gedachte de mastervarianten vorm te geven.

De commissie is nagegaan op welke wijze studenten in de Masterclass van elkaar leren en samen reflecteren, aangezien dit met name in de variant Media & Samenleving één van de weinige momenten is waarop studenten met onderwerpen buiten hun eigen scriptieonderwerp in aanraking komen. Zij stelt vast dat het idee van peer review niet is uitgewerkt op een wijze die waarborgt dat studenten in staat zijn om elkaar van feedback te voorzien. Studenten worden namelijk niet beoordeeld op de wijze waarop zij hun medestudenten beoordelen. De commissie raadt aan om dit systeem in te voeren, om zo een meetbare meerwaarde te bereiken.

De commissie concludeert dat er sprake is van adequate voorzieningen om de beoogde werkvormen te realiseren. Studenten hebben aangegeven dat verbeteringen worden doorgevoerd indien noodzakelijk, zoals het aanleggen van nieuwe stopcontacten in collegezalen zodat gebruik gemaakt kan worden van laptops. Daarnaast gaven zij aan tevreden te zijn met het aantal beschikbare werkplekken, en het bestaande systeem waardoor zij online kunnen nagaan waar werkplekken beschikbaar zijn.

2.1.5. Instroom, studielast en rendement

De commissie heeft de kwantitatieve gegevens over instroom, studielast en rendementen van de opleidingen Communicatiewetenschap bestudeerd. Deze gegevens zijn opgenomen in Bijlage 6.

Instroom

Om toegelaten te worden tot de bacheloropleiding moeten studenten aan eisen voldoen die zijn opgenomen in de studiegids. Studenten die in het bezit zijn van een VWO-diploma met wiskunde- A of B worden toegelaten, voor overige studenten gelden aanvullende voorwaarden. Daarnaast bestaat voor bezitters van verschillende getuigschriften de mogelijkheid om in te stromen wanneer zij geslaagd zijn voor het Colloquium Doctum. De commissie stelt vast dat er voldoende studenten instromen in de bacheloropleiding. Het jaarlijks aantal inschrijvingen voor de bacheloropleiding ligt rond de 100, met uitschieters naar 77 tot 160 studenten per jaar.

Op basis van de documenten die zij heeft ingezien, constateert de commissie dat 80% van de eigen bachelorstudenten verbonden blijft aan Nijmegen en doorstroomt naar de masteropleiding. In totaal starten ongeveer 75 studenten per jaar met de masteropleiding. Hoewel de commissie dit een mooi aantal en percentage vindt, wil zij wijzen op de problematische lage instroom in de masteropleiding vanuit andere universiteiten. Zoals eerder beschreven vindt de commissie dat er te veel uit wordt gegaan van een ongedeelde opleiding. Er zal op korte termijn gewaarborgd moeten worden dat de bacheloropleiding verder verzelfstandigt en de masteropleiding wordt ingericht als een afzonderlijke afstudeerrichting,

met een eigen en herkenbaar profiel, zodat ook studenten van overige (binnen- en buitenlandse) universiteiten worden aangetrokken.

Het feit dat de bachelor- en masteropleiding gezien dienen te worden als afzonderlijke opleidingen neemt niet weg dat vanuit de instelling ook gewaarborgd moet worden dat de bacheloropleiding in voldoende mate voorbereidt op de masteropleiding. De commissie heeft zich in dat kader afgevraagd of er voldoende aansluiting bestaat tussen de bacheloropleiding en de mastervariant Journalistiek & Media, aangezien de bacheloropleiding meer sociaalwetenschappelijk georiënteerd is en de mastervariant vooral vanuit de geesteswetenschappen gevoed wordt. Zij heeft gezien dat de bacheloropleiding voldoende voorbereidt op het volgen van deze variant, doordat in verschillende vakken gerefereerd wordt aan de geesteswetenschappen. Dit werd tijdens de visitatie bevestigd door studenten.

Tijdens de visitatie heeft de commissie ook gesproken met studenten die zijn ingestroomd vanuit het premasterprogramma. Het bleek dat studenten met een bachelordiploma op academisch niveau een premasterprogramma van twee jaar dienen te volgen. De commissie vindt dit te lang en stelt dat de premaster ook in een jaar te volgen zou moeten zijn. Tijdens het gesprek met de studieadviseur heeft zij begrepen dat dit vanuit de opleiding reeds gesignaleerd is, maar dat er vanwege de hoge werkdruk nog geen mogelijkheid is geweest om het premasterprogramma te herzien. De commissie moedigt de opleiding aan om dit op korte termijn te realiseren, omdat het halveren van het premasterprogramma de werkdruk bij docenten verlicht en de masteropleiding aantrekkelijker zal maken voor studenten van de zijinstroom.

Studeerbaarheid

De commissie stelt op basis van de informatie die zij heeft gekregen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met studenten, docenten en alumni vast dat de studeerbaarheid van beide opleidingen acceptabel is. Dit wordt bevestigd door de resultaten van cursusevaluaties en de studenttevredenheidsmonitor.

In de zelfstudie wordt beschreven dat de studenten met name de studielast in het eerste jaar als zwaar ervaren, doordat dit jaar enkele inleidende vakken bevat met een relatief omvangrijke hoeveelheid tentamenliteratuur. Tijdens de visitatie heeft de commissie van studenten juist begrepen dat de studielast gedurende de jaren toeneemt en in het derde jaar van de bacheloropleiding en de masteropleiding het hoogst is. De commissie adviseert zoals reeds beschreven om de belasting in de bacheloropleiding meer te spreiden door het volgen van minorvakken in het derde jaar minstens ten dele te verplaatsen naar het tweede jaar.

Studiebegeleiding

Tijdens de visitatie heeft de commissie met verschillende gremia gesproken over de studiebegeleiding. Op basis daarvan stelt zij vast dat studenten met name in het eerste jaar van de bacheloropleiding intensief begeleid worden door mentoren, ouderejaarsstudenten, docenten en de studieadviseur. Tussen de studieadviseur en de mentoren is regelmatig contact om zo mogelijke problemen van individuele studenten te signaleren. Daarnaast heeft studievereniging Mycelium een buddysysteem opgezet. Eerstejaarsstudenten worden door ouderejaarsstudenten begeleid en hebben daarmee een extra, laagdrempelige vorm van begeleiding. Tijdens de visitatie bleek dat studenten zeer positief zijn over dit systeem. Zij vinden het prettig om naast de begeleiding vanuit de faculteit ook met problemen terecht te kunnen bij medestudenten. Over het algemeen concludeert de commissie dat studenten goed in de gaten gehouden en begeleid worden en dit ook zo ervaren. De kleinschaligheid van de

opleidingen en de bevoegdheid en betrokkenheid van het personeel bij het onderwijs dragen hier volgens de commissie in grote mate aan bij.

Studievoortgangscontrole

De commissie heeft gezien dat de studievoortgang van studenten adequaat wordt gemonitord, zij het dat de studieadviseur aangaf over onvoldoende tijd te beschikken om dit in alle jaren even intensief te doen. In de propedeusefase heeft de studievoortgangscontrole een selecterende en verwijzende functie. Studenten ontvangen in dit jaar tweemaal schriftelijk advies. Vanaf 2011-2012 worden dit een voorlopig en bindend studieadvies; een student moet aan het einde van het eerste jaar ten minste 42 EC behaald hebben om in aanmerking te komen voor een positief studieadvies.

De commissie heeft vastgesteld dat er in de overige jaren sprake is van volgtijdelijkheid doordat aan sommige vakken toelatingsvoorwaarden verbonden zijn. Zij heeft vastgesteld dat er voldoende oog voor is voor de inhoudelijke aansluiting tussen de onderdelen. Daarnaast is uitgegaan van een doordachte balans tussen het voorkomen van studievertraging en waarborgen van voldoende voorkennis. Zo gelden er bijvoorbeeld toelatingsvoorwaarden voor leerprojecten en de methodenonderdelen in het tweede en derde jaar. Ook de studievoortgang van studenten die aan de masteropleiding beginnen, wordt gecontroleerd. Waar nodig worden studenten uitgenodigd voor een gesprek en worden afspraken gemaakt.

Studievoortgang en rendement

In de zelfstudie wordt beschreven dat het beleid erop gericht is dat minimaal 70% van de instromende studenten binnen vier jaar het bachelordiploma haalt. Dat is op dit moment nog niet het geval (zie Bijlage 6). De commissie stelt vast dat de rendementen inderdaad aan de lage kant zijn, maar niet sterk afwijken van de Nederlandse standaard. Zij heeft waardering voor de verschillende inspanningen die zijn gedaan om het studiegedrag van studenten te bevorderen. Zo is het bindend studieadvies ingevoerd, wordt steeds gezocht naar een juiste spreiding van studielast, zijn tussentijdse toetsen en extra werkgroepen doorgevoerd, en is de studiebegeleiding en het aantal contacturen geïntensiveerd. Het College van Bestuur heeft aangegeven dat het aantal contacturen in de bacheloropleiding minimaal 15 uur per week zou moeten zijn. In het eerste jaar is dat op dit moment al het geval, in het tweede en derde jaar worden nu ongeveer 10 contacturen per week verzorgd. Daarnaast bestaat het voornemen om de begeleiding van tweedejaars- en derdejaarsstudenten te intensiveren.

Hoewel de commissie er vertrouwen in heeft dat de genomen maatregelen zullen leiden tot een beter rendement, wil zij wijzen op de verhoogde werkdruk die deze maatregelen met zich meebrengen. De commissie hecht belang aan de verhoging van het aantal contacturen. Tijdens de visitatie heeft zij begrepen dat ook studenten hieraan behoefte hebben. De overige maatregelen, zoals de extra toetsen en werkgroepen, zullen in de komende periode afgewogen moeten worden tegen de opbrengst ervan. Op deze wijze moet gewaarborgd worden dat de inspanningen van het personeel zo efficiënt en effectief mogelijk zijn.

De zelfstudie vermeldt dat de rendementen beïnvloed worden doordat het gros van de studenten doorstroomt naar de Nijmeegse masteropleiding en vaak al starten met de masteropleiding, terwijl zij nog zijn ingeschreven voor de bacheloropleiding. De gemiddelde studieduur voor de bacheloropleiding wordt hierdoor langer, maar die van de masteropleiding korter. Net als in de zelfstudie wordt opgemerkt, is de commissie van mening dat de informatie over de rendementen betrouwbaarder moet worden, door te eisen dat studenten zich in- en uitschrijven op het moment dat zij de bacheloropleidingen hebben afgerond en starten met de masteropleiding.

2.1.6. Personeel

In de zelfstudie wordt beschreven dat het merendeel van het onderwijs verzorgd wordt door medewerkers van de opleidingen Communicatiewetenschap. Een aantal onderdelen wordt gegeven door docenten van de opleidingen Sociologie en Antropologie en door docenten verbonden aan de faculteit Letteren en de faculteit der Filosofie, Theologie en Religiestudies.

Alle hoogleraren, UHD's en UD's van de opleidingen Communicatiewetenschap zijn gepromoveerd en hebben naast hun onderwijsaanstelling een onderzoeksaanstelling bij een onderzoeksinstituut.

Sinds 2009 maakt het onderzoeksprogramma van communicatiewetenschap niet langer deel uit van het onderzoeksinstituut NISCO. In 2010 werd door het bestuur van de Faculteit der Sociale Wetenschappen het besluit genomen om het communicatiewetenschappelijk onderzoek onder te brengen bij het onderzoeksinstituut Behavioural Science Institute. Dit besluit, dat beoogde een impuls te geven aan het onderzoek in de communicatiewetenschap in de richting van Strategische en Persuasieve Communicatie, is geëffectueerd per 1-9-2010.

De commissie heeft de kwaliteit en kwantiteit van het personeel bestudeerd. Zij heeft op basis van documentatie en gesprekken vastgesteld dat er in korte tijd veel veranderd is door de terugloop van middelen voor onderwijs en onderzoek. Zoals ook in de zelfstudie wordt aangegeven, hebben deze wijzigingen geleid tot een gemiddeld wat oudere staf met veel onderwijservaring en een relatief omvangrijke onderwijsaanstelling en een stijging van de staf-student ratio.

In 2004 waren aan de opleidingen Communicatiewetenschap in totaal 42 medewerkers verbonden met een totale omvang van 14,54 fte werkzaam, waaronder 6 HL (2 fte), 4 UHD (1,5 fte), 10 UD (5,54 fte), 7 docenten (2,40 fte), 9 promovendi (0,6 fte) en 6 medewerkers (2,40 fte) met een tijdelijke aanstelling. In studiejaar 2011-2012 wordt het onderwijs verzorgd door 28 personen met een inzet van 10,19 fte. De huidige formatie, waaronder aantal fte hoogleraren, is dus gedaald ten opzichte van 2004. In Bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de huidige formatie en de verschillen die bestaan ten opzichte van 2004. Ook het aantal instromende studenten is gedaald (ongeveer 20%), waarmee de staf-studentratio neerkomt op 1:37.

De commissie vindt de staf-studentratio acceptabel, en heeft bovendien van studenten vernomen dat de kleinschaligheid van de opleidingen ertoe leidt dat zij het onderwijs als persoonlijk ervaren en voldoende contact hebben met hun docenten. Aan de andere kant begreep de commissie tijdens de visitatie dat docenten de werkdruk als hoog ervaren en naar hun gevoel onvoldoende tijd en mogelijkheden hebben om zowel op onderwijs- als op onderzoeksgebied voldoende te presteren. De commissie is daarom nagegaan in welke mate er door de staf aandacht wordt besteed aan zowel onderwijs als onderzoek.

De commissie heeft veel vertrouwen in de kwaliteit van het onderwijs dat door de zittende staf wordt verzorgd. Op basis van de gesprekken die zij gevoerd heeft en de inhoud van de vakken die zij bestudeerd heeft, constateert zij dat de staf van de opleidingen bestaat uit betrokken en bevlogen docenten met een hart voor onderwijs. Zij is hiervan onder de indruk. Uit resultaten van cursusevaluaties van het afgelopen jaar en de gesprekken tijdens de visitatie blijkt dat ook volgens studenten de onderwijskundige kwaliteiten van de docenten toereikend zijn. Daarnaast blijkt uit de zelfstudie dat alle aan de opleiding verbonden docenten beschikken over de Basis Kwalificatie Onderwijs. In de jaargesprekken die met de medewerkers worden gevoerd, wordt aandacht besteed aan de uitvoering van de onderwijstaken. Wanneer daartoe aanleiding

bestaat, worden hierbij ook de resultaten van cursusevaluaties betrokken en afspraken gemaakt over scholing en training.

De schaduwzijde van de focus op onderwijs in combinatie met de omvang en samenstelling van de staf is echter de beperkte aandacht die bestaat voor onderzoek. Dit resulteert in bezorgdheid van de commissie over het onderzoeksgedreven karakter van de opleidingen. De commissie pleit voor het bewerkstelligen van een gezondere balans tussen onderzoeks- en onderwijsactiviteiten. Op deze wijze kan gewaarborgd worden dat onderwijs gevoed wordt door onderzoek, en dat studenten zich optrekken aan onderzoekers die voor hen als rolmodel fungeren en zo onderdeel uitmaken van een onderzoeksgemeenschap. De commissie is van mening dat deze wisselwerking tussen onderzoek en onderwijs in geen enkele academische opleiding mag ontbreken, en met name gezien de nadrukkelijke wetenschappelijke oriëntatie in deze opleidingen noodzakelijk is.

Om te komen tot een betere balans tussen onderzoeks- en onderwijsactiviteiten zal de omvang en samenstelling van de staf toereikend moeten zijn. De commissie stelt vast dat er op dit moment sprake is van een scheve en zorgwekkende balans die zorgt voor onevenwichtigheid in de personeelsopbouw en dat het aandeel van stafleden met de kwalificatie HL en UHD te beperkt is. Tijdens de visitatie heeft zij deze zorgen besproken. Daarbij is gebleken dat er verschillende percepties bestaan bij de gremia waarmee de commissie gesproken heeft over de huidige en toekomstige situatie met betrekking tot de samenstelling van de staf en daardoor verschillende ideeën over de noodzaak en de mogelijkheid om de balans te herstellen.

Allereerst heeft de commissie verschillende toelichtingen gehoord op de (financiële) middelen die vanuit de faculteit aan de opleidingen beschikbaar worden gesteld voor de staf die de opleidingen verzorgt. Deze liepen uiteen van de perceptie waarin de opleidingen Communicatiewetenschap worden achtergesteld ten opzichte van overige opleidingen in de faculteit, tot een toelichting waaruit bleek dat in deze opleidingen juist wordt geïnvesteerd of een verklaring dat de opleidingen Communicatiewetenschap in het verleden een teveel hebben ontvangen en de beschikbare middelen op dit moment in verhouding zijn met overige opleidingen binnen de faculteit.

Daarnaast is tijdens de visitatie gebleken dat bij de betrokkenen geen eenduidig beeld heerst over de strategie voor het herstellen van de onevenwichtige personeelsopbouw. Zo heerst het beeld dat er vanuit de faculteit te laat wordt ingesprongen op het vertrek van de hoogleraar die tot september 2012 in dienst is, en dat er naast het (te laat) vervangen van deze hoogleraar geen extra hoogleraar aangesteld wordt. Aan de andere kant heeft de commissie begrepen dat er op dit moment gesprekken gevoerd worden met een nieuwe hoogleraar, en dat er toegewerkt wordt naar het aanstellen van in totaal drie hoogleraren. Ook bestaan er verschillende toelichtingen op het aantal UHD's dat zal worden aangesteld.

Ten derde bestaan er ook verschillende percepties van de onderzoeksprestaties van de zittende staf. Enerzijds heeft de commissie begrepen dat de docenten voldoen aan de onderzoekseisen die binnen de faculteit gelden voor senior stafleden, maar dat zij niet bevorderd worden mede omdat hun prestaties vergeleken worden met die van de omvangrijke onderzoeksgroep psychologie. Anderzijds heeft de commissie vernomen dat de staf onder de norm presteert en dat getracht wordt het niveau van het onderzoek te verhogen door een hoogleraar vanuit de onderzoeksgroep Behaviourial Sciences in te zetten. Bij de staf zelf heerst onduidelijkheid over de aanstelling die zij hebben voor het verzorgen van onderwijs en het uitvoeren van onderzoek (in principe 70% van hun tijd voor onderwijs en 30% voor onderzoek). Zij geven aan dat het intensiveren van het onderwijs in combinatie met het verminderen van het aantal stafleden

leidt tot een (te) hoge werkdruk. Door het streven naar het hooghouden van de kwaliteit van het onderwijs slagen zij er niet in om voldoende tijd te reserveren voor onderzoek. Tijdens de visitatie werd aangegeven dat de zittende staf verwacht had dat zij geleidelijk naar een aanstelling van 50/50 toe zouden groeien, zodat zij meer tijd aan onderzoek zouden kunnen besteden. Inmiddels hebben zij vernomen dat de verhouding tussen onderwijs en onderzoek binnen hun aanstelling gelijk zal blijven, terwijl nieuwe stafleden een aanstelling van 50/50 zullen krijgen en zich dus meer kunnen richten op het onderzoek. De zittende stafleden hebben daardoor het gevoel dat hun loyaliteit en hun onderwijsprestaties, ondanks een vermindering van de omvang van de staf, niet gezien of beloond worden.

De commissie is niet goed in staat om een uitspraak te doen over de stand van zaken op dit moment en de plannen voor de toekomst. Zij stelt wel vast dat de verschillende percepties die zij heeft waargenomen, leiden tot een zeer onwenselijke situatie. Zij pleit dan ook voor het realiseren van transparantie, voor het ophelderen van tegenstrijdigheden en voor het uitwerken van een eenduidige visie en strategie. Zij vindt het daartoe cruciaal dat de afstand tussen docenten en het bestuur, die vanuit beide partijen ervaren wordt, verkleind wordt.

Volgens de commissie moet er fors geïnvesteerd worden in de onderzoekscultuur door het aantrekken en bevorderen van hoogleraren, UHD's en promovendi. Zij vindt het wenselijk dat er in elk geval voor elk van de drie mastervarianten een hoogleraar aangesteld wordt, met expertise passend bij het profiel van de mastervariant. Deze hoogleraren zullen als boegbeeld moeten fungeren en vanuit deze positie een onderzoekimpuls moeten bewerkstelligen. Het aantrekken van deze 'kartrekkers' zal moeten zorgen voor een nieuwe dynamiek binnen de zittende groep docenten.

Daarnaast vindt de commissie het van belang dat er voor de zittende groep docenten uitzicht is op carrièremogelijkheden gebaseerd op onderwijs- of onderzoeksprestaties. Hiervoor moet een helder en haalbaar systeem van beloning worden opgezet en gecommuniceerd. De vicieuze cirkel waar op dit moment sprake van is (namelijk dat docenten veel tijd in onderwijs investeren en daardoor niet aan onderzoek toekomen, waardoor minder geld en ondersteuning kan worden aangetrokken) zal doorbroken moeten worden.

De commissie is ervan overtuigd dat docenten het onderwijs op verschillende plekken efficiënter in kunnen richten, zodat de werkdruk van docenten verlaagd wordt. Zo lijkt het systeem achter het beoordelen van de leeropdracht 3 nodeloos ingewikkeld (zie 3.1.1.). Ook suggereert de commissie om na te gaan of het mogelijk is om het aantal toetsen en opdrachten te reduceren. Ditzelfde geldt voor maatregelen die gepland zijn om de studievoortgang te bevorderen (zie 2.1.5).

Het is de commissie duidelijk dat er sprake is van een complexe situatie met enerzijds noodzakelijke bezuinigingen en anderzijds de wens om te komen tot betere onderzoeksprestaties en een intensivering van het onderwijs. Zij hoopt dan ook dat er gezamenlijk naar een adequate oplossing gezocht kan worden waarin de verschillende betrokkenen zich kunnen vinden en die leidt tot een betere balans in de personeelsopbouw. Het traject hiertoe zal zorgvuldig uitgestippeld en gecommuniceerd moeten worden, aangezien het slagen ervan mede afhankelijk is van de tijd die kan worden geïnvesteerd. Zo brengt het opzetten van een derde onderzoeksvariant ongetwijfeld meer werk met zich mee. De commissie benadrukt het belang van het creëren van draagvlak en gedeeld vertrouwen. Op deze manier kan gewaarborgd worden dat er door betrokkenen met vertrouwen en opgeheven hoofd naar de toekomst van de opleidingen wordt gekeken.

Na afloop van de visitatie heeft de commissie vanuit centraal niveau begrepen dat als extra investering voor de periode van drie jaar (tot 1-9-2013) een tijdelijke uitbreiding onderzoek aan de zittende staf is toegevoegd. Naast een hoogleraar sociale psychologie bij BSI, die de kwartiermaker voor de nieuwe richting in het onderzoek is, gaat het om drie medewerkers die bij Sociale psychologie zijn gepromoveerd (totaal 1.2 fte onderzoek). Naast deze tijdelijke investering is, onder andere mogelijk gemaakt door extra structurele budgetten vanwege het College van Bestuur in 2011, voorzien in een uitbreiding van de staf, zowel op het gebied van onderwijs als op het gebied van onderzoek. Het betreft in totaal - naast de nieuwe hoogleraar die sinds de visitatie reeds is benoemd - drie UD's (waarvan een al is benoemd en de andere twee per september 2012 zullen worden aangesteld), een postdoc en een aio, ook per september, in totaal dus 5 fte. Daarnaast is er ruimte om zittende medewerkers een ruimere onderzoeksaanstelling te geven, uiteraard gebaseerd op onderzoeksprestaties. Tenslotte brengt de nieuwe hoogleraar tijdelijk budget mee waarop ook nog onderzoekstijd kan worden ingevuld. De commissie juicht deze inspanningen toe.

2.1.7. Kwaliteitszorg

Betrokkenheid van docenten en studenten bij kwaliteitszorg

De commissie heeft op basis van de documentatie die zij heeft ingezien en de gesprekken die zij gevoerd heeft, vertrouwen in dat er voldoende oog en aandacht is voor het handhaven van de onderwijskwaliteit. Bovendien heeft zij vast kunnen stellen dat studenten en afgestudeerden over het algemeen tevreden zijn over de onderwijskwaliteit.

In de zelfstudie wordt beschreven dat het onderwijsprogramma op cursusniveau geëvalueerd wordt met behulp van studentevaluaties en teacher reports die docenten op basis van de evaluatieresultaten schrijven met daarin een onderbouwing van de resultaten en eventuele suggesties voor verbetering. De commissie is bijzonder positief over deze teacher reports, die waarborgen dat docenten op de hoogte zijn van hun onderwijskwaliteit en gedwongen worden hierop te reflecteren. Daarnaast heeft zij begrepen dat er bij de aanvang van vakken aan studenten wordt toegelicht wat er gewijzigd is ten opzicht van het laatste jaar, zodat ook studenten op de hoogte worden gesteld van effecten van vakevaluaties.

Op opleidingsniveau zijn er semesterevaluaties, exit-enquêtes, alumni-onderzoeken en tevredenheidsonderzoeken. Jaarlijks wordt een opleidingsjaarverslag opgesteld, waarin onder andere op de resultaten van de evaluaties gereflecteerd wordt. Daarnaast beschikken de bachelor- en masteropleiding elk over een opleidingscommissie, die meestal gezamenlijk vergaderen. Een belangrijk aandachtspunt van deze commissies betreft de cursusevaluaties. Met docenten van cursussen die (op onderdelen) onder de maat blijven zijn verbeterpunten afgesproken. Ook de externe evaluaties, de OER en het opleidingsjaarverslag besproken. De commissie heeft tijdens de visitatie met afgevaardigden van de opleidingscommissies gesproken, en constateert op basis daarvan dat zij zeer betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleidingen. Ook heeft zij vast kunnen stellen dat de studentleden van de commissie voldoende gelegenheid hebben om onderwerpen aan te dragen en deze gelegenheid ook aangrijpen.

Verbetermaatregelen naar aanleiding van de vorige visitatie

De commissie is nagegaan welke verbetermaatregelen geïnitieerd zijn naar aanleiding van de vorige visitatie. De aandachtspunten die in het rapport van de visitatiecommissie uit 2006 zijn genoemd hadden betrekking op: het specifieker formuleren van de eindkwalificaties, het in kaart brengen van de markt/het actiever betrekken van het beroepenveld, het mogelijk maken van studieverblijf in het buitenland, het bewaken van de kwaliteit van instromende studenten,

het verhogen van het aantal opdrachten bij M&T en Statistiek en het invoeren van een bachelorscriptie als toets voor de eindkwalificaties.

De commissie heeft gezien dat er pogingen gedaan zijn om de suggesties van de vorige visitatiecommissie om te zetten in verbetermaatregelen. Zo zijn de eindkwalificaties van de masteropleiding verder uitgewerkt, is er een werkveldcommissie in het leven geroepen en zijn opdrachten en practica ingevoerd bij de M&T-onderdelen en Statistiek. Hoewel de commissie er begrip voor heeft dat sommigen van deze initiatieven zijn doorkruist door de besparingen en de druk die is komen te liggen op de staf, constateert zij echter dat een aantal observaties uit 2006 ook tijdens deze visitatie weer naar voren is gekomen. Zo is er wel de mogelijkheid gecreëerd om naar het buitenland te gaan door ruimte te maken in het B3 programma, maar is deze mogelijkheid niet voldoende uitgewerkt (zie 2.1.3). Ook is er in de bacheloropleiding een scriptie maar is de omvang hiervan summier en slaat deze inhoudelijk maar op een deel van een volledige onderzoekscyclus waardoor het geen proeve van bekwaamheid is op basis waarvan het eindniveau en de gerealiseerde eindkwalificaties van de individuele student vastgesteld kunnen worden (zie 3.1.2)

2.2. Overwegingen

De commissie concludeert dat er sprake is van een leeromgeving waar onderwijs hoog in het vaandel staat. De kleinschaligheid van de opleidingen en de bevlogenheid en betrokkenheid van het personeel bij het onderwijs dragen hier in grote mate aan bij. Studenten worden voldoende begeleid en zijn tevreden over de onderwijskwaliteit en de voorzieningen. De commissie heeft dan ook, ondanks de terugloop van middelen voor onderwijs en onderzoek, veel vertrouwen in de kwaliteit van het onderwijs dat door het docententeam wordt verzorgd.

De huidige samenstelling van het personeel wordt door de commissie als zorgelijk ervaren. Er is sprake van een gemiddeld wat oudere staf met een relatief omvangrijke onderwijsaanstelling en een stijging van de staf-student ratio, wat leidt tot een werkdruk die als hoog wordt ervaren en beperkte aandacht voor onderzoek. De commissie benadrukt het belang van een betere balans tussen onderzoeks- en onderwijsactiviteiten, zodat het onderzoeksgedreven karakter van de opleidingen gewaarborgd kan worden. Er moet geïnvesteerd worden in de onderzoekscultuur door het aantrekken van hoogleraren, UHD's en promovendi. Van de plannen in die richting moet bij hoogdringendheid werk worden gemaakt. Daarnaast moet er voor de zittende groep docenten uitzicht zijn op carrièremogelijkheden gebaseerd op onderwijs- of onderzoeksprestaties en is de commissie ervan overtuigd dat het onderwijs op verschillende plekken efficiënter kan worden ingericht, zodat de werkdruk van docenten verlaagd wordt. Op dit moment bestaan verschillende percepties over de huidige en toekomstige situatie gezien de middelen en strategie voor het herstellen van de onevenwichtige personeelsopbouw en de onderzoeksprestaties van de zittende staf. De commissie pleit voor het realiseren van transparantie en overleg tussen staf en bestuur, zodat de tegenstrijdigheden opgehelderd worden en een eenduidige visie en strategie wordt nagestreefd.

De commissie concludeert dat de bacheloropleiding logisch en samenhangend is opgebouwd en dat de beoogde eindkwalificaties in voldoende mate aan bod komen. Zij kan zich vinden in de opbouw, waarbij gestart wordt vanuit basisdisciplines en toegewerkt wordt naar de specifieke toepassing van de communicatiewetenschap. Het derde jaar is daardoor het meest intensief en aantrekkelijk. Om te voorkomen dat studenten in dit jaar studievertraging oplopen of niet naar het buitenland gaan, suggereert de commissie om al vanaf het tweede jaar samengestelde en keuzeminoren aan te bieden. Net als de vorige visitatiecommissie, wijst de commissie op het belang van het mogelijk maken en stimuleren van internationalisering.

Volgens de commissie komt het accent op academische vaardigheden duidelijk terug in de bacheloropleiding en is er, ondanks het feit dat de bachelor- en masteropleiding nog te veel als een ongedeelde opleiding worden gezien, voldoende aandacht voor de beroepspraktijk. De commissie raadt aan het Leerproject 3 en de bachelorscriptie te integreren tot een volwaardig eindwerkstuk. Hierdoor komt het accent op academische vorming beter tot uiting en wordt benadrukt dat de bacheloropleiding een op zichzelf staande opleiding is. Ondanks deze aanbevelingen is de commissie ervan overtuigd dat bachelorstudenten in staat worden gesteld om de eindkwalificaties te realiseren en in voldoende mate zijn voorbereid op het eventueel uitstromen naar het beroepenveld of het volgen van een masteropleiding.

De commissie heeft het curriculum van de masteropleiding bestudeerd en vindt de discrepantie tussen de invulling van mastervarianten zorgelijk. De variant Media & Samenleving is hoofdzakelijk gericht op het schrijven van de scriptie, terwijl in de mastervariant Journalistiek & Media ook relevante theorie aan bod komt. Studenten leggen hierdoor een andersoortig traject af, maar ontvangen wel hetzelfde diploma. De commissie vindt met name de opbouw en het profiel van de variant Media & Samenleving zorgwekkend. Zij constateert in deze variant een gebrek aan contacturen, theorie en (wetenschappelijke) verdieping. De opzet van de variant heeft tot gevolg dat de ontwikkeling van de student sterk afhankelijk is van de begeleider, het gekozen onderwerp en de inzet van de student. Doordat te veel wordt uitgegaan van een ongedeelde opleiding wordt verondersteld dat de bacheloropleiding voor deze gebreken compenseert.

De commissie beschouwt het als een positieve ontwikkeling dat de varianten in de toekomst meer gelijk getrokken zullen worden, waarbij de structuur van de variant Journalistiek & Media aangehouden zal worden. Zij pleit ervoor om dit initiatief op korte termijn door te voeren. De commissie adviseert om vanuit één onderwijskundige gedachte de mastervarianten vorm te geven, en doelt daarmee ook op de mogelijke nieuwe variant Strategische & Persuasieve Communicatie. Volgens de commissie moet elk van deze varianten een duidelijk eigen profiel en gezicht krijgen en gedragen worden door een hoogleraar met passende expertise. Daarnaast zal de Nijmeegse masteropleiding als geheel ingericht moeten worden als een afzonderlijke afstudeerrichting, met een eigen en herkenbaar profiel zodat ook studenten van overige (binnen- en buitenlandse) universiteiten en niet alleen eigen bachelorstudenten worden aangetrokken.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding er in zal slagen om de herinrichting van de masteropleiding succesvol te implementeren, maar kan op basis van de huidige situatie niet concluderen dat de inhoud en vormgeving van het programma de studenten in staat stellen de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

2.3 Conclusie

Bacheloropleiding Communicatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Masteropleiding Communicatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **onvoldoende**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

3.1. Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1.1.) en vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleidingen realiseren (3.1.2.).

3.1.1. Toetsing

De commissie is nagegaan of de opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, het functioneren van de examencommissie en de toetsvormen, waaronder de opzet van de scriptie(procedure).

Toetsbeleid

De commissie stelt vast dat er sprake is van een adequaat toetsbeleid, dat voldoende duidelijk wordt gecommuniceerd richting studenten. In de onderwijs- en examenregeling (OER) zijn de regelingen opgenomen voor toetsing. De regelingen hebben betrekking op de volgorde, tijdvakken en frequenties van toetsing, en op de vorm, de vaststelling en bekendmaking van de uitslagen, de geldigheidsduur, het inzagerecht en het vrijstellingsbeleid. In de schrijfwijzer zijn richtlijnen en beoordelingscriteria geformuleerd voor de verschillende opdrachten, werkstukken en verslagen.

Toetsing vindt plaats in de collegevrije weken aan het einde van een onderwijsperiode. Normen voor de beoordeling van schriftelijke werkstukken staan in de studiegids of worden in de opdracht vastgelegd. Beoordeling vindt plaats aan de hand van een antwoordstramien. Om plagiaat te bestrijden, maakt het onderwijsinstituut gebruik van het antiplagiat-programma Ephorus. De uitslag van een schriftelijk tentamen wordt binnen vijftien werkdagen bekend gemaakt via Blackboard en wordt direct verwerkt in het studievoortgangregistratiesysteem. Studenten hebben recht op inzage van tentamens. De herkansing wordt aangeboden in de collegevrije week van de daarop volgende periode.

Examencommissie

De examencommissie bestaat uit twee hoogleraren Communicatiewetenschap en een hoogleraar Methoden van onderzoek, geadviseerd door de studieadviseur. De examencommissie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de OER. Studenten kunnen bij de commissie verzoeken om vrijstellingen indienen, verzoeken tot afwijking van het programma voorleggen, en in beroep gaan als zij het oneens zijn met de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de regels. De examencommissie past ook sancties toe als studenten zich niet aan de regels houden.

De commissie heeft tijdens de visitatie met de examencommissie gesproken en heeft op basis daarvan vastgesteld dat er vanuit dit gremium voldoende zicht is op en aandacht besteed wordt aan de kwaliteit van toetsing. Zij is positief over de stapsgewijze aanpak van speerpunten. Zo is zij in 2010 gestart met de beoordeling van de kwaliteit van de tentamens van het eerste jaar om te bepalen of deze voldoen aan de doelstellingen die voor de cursus zijn gesteld. Op grond

daarvan is een schema uitgewerkt met aandachtspunten als de spreiding en dekking van de vragen gelet op de literatuur, de relatie van het tentamen met de doelstellingen van de cursus en de inhoud en formulering van de vragen. Aan de hand daarvan zijn in 2011 alle tentamens van de opleiding beoordeeld. Dat heeft in een aantal gevallen geleid tot aanpassingen zoals het invoeren van multiple choice-vragen om de breedte van de stof te dekken, en het invoeren van open vragen of opdrachten die meer gericht zijn op het toetsen van inzicht.

Toetsvormen

In de zelfstudie wordt beschreven dat in de bacheloropleiding gebruikt wordt gemaakt van verschillende instrumenten: opdrachten, werkstukken en schriftelijke tentamens om kennis en inzicht te toetsen, en opdrachten, werkstukken en practicumtoetsen om vaardigheden te toetsen. Bij verschillende onderdelen is sprake van een combinatie van deze toetsvormen, die samen het eindoordeel bepalen. Toetsing van de integratie van kennis, inzicht en vaardigheden gebeurt in de drie leerprojecten door middel van opdrachten en een eindwerkstuk. In de masteropleiding worden instrumenten gebruikt als een open boek tentamen, werkstukken en opdrachten waarin kennis, inzicht en vaardigheden getoond kunnen worden.

Zoals eerder beschreven stelt de commissie vast dat er veel getoetst wordt waarbij verschillende toetsvormen gehanteerd worden. Hoewel zij dit als positief beschouwt, geeft zij ter overweging mee om na te gaan of het aantal opdrachten en toetsen verminderd kan worden, om de docentbelasting te reduceren. Zo is als eerder beschreven dat de beoordelingssystematiek van het Leerproject 3 volgens de commissie nodeloos ingewikkeld en weinig transparant is.

Scripties

Volgens de zelfstudie vormt de bachelorscriptie de afronding van de bacheloropleiding. De scriptie heeft de vorm van een individueel werkstuk waarin kennis en inzicht, vaardigheden en attitudes worden getoetst. Hierin wordt nagegaan of de student (1) over de analytische vaardigheden beschikt om een probleem communicatiewetenschappelijk te duiden, (2) op relevante wijze gebruik maakt van theoretische concepten om de redenering te ondersteunen, (3) over vaardigheden beschikt om de relevante literatuur te zoeken en deze op de juiste wijze in de scriptie te verwerken, en (4) in de tekst op adequate wijze recht weet te doen aan de bijdragen van anderen aan de eigen redenering. Bij de beoordeling van de bachelorscriptie is stelt een hoogleraar samen met de begeleider het punt vast. Er is een beoordelingsformulier uitgewerkt zodat de verschillende docenten aan de hand van dezelfde aandachtspunten de kwaliteiten van het werkstuk inschalen.

De masterscriptie vormt de afronding van de masteropleiding en heeft de vorm van een individueel werkstuk waarin de student aantoont verslag te kunnen doen van een zelf uitgevoerd communicatiewetenschappelijk onderzoek, volgens de eindtermen van de opleiding. Voor de masterscriptie is een beoordelingsschema uitgewerkt waarmee de verschillende leerdoelen systematisch in de beoordeling kunnen worden betrokken. De docent legt een uitgewerkte beoordeling voor aan de tweede lezer.

De commissie kan zich vinden in de procedures rondom de totstandkoming en beoordeling van scripties. Echter, zij is van mening dat de bachelorscriptie net als de masterscriptie een individueel werkstuk moet zijn waarin de student aantoont te beschikken over de eindkwalificaties van de opleiding. Dit wordt nader toegelicht onder 3.1.2.

3.1.2. Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie is nagegaan of de studenten van de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap de beoogde eindkwalificaties realiseren. Zij heeft daartoe voorafgaand aan, tijdens en na afloop van de visitatie tussentijdse en afsluitende toetsen en afstudeerwerken bestudeerd.

Bacheloropleiding Communicatiewetenschap

De visitatiecommissie die de bacheloropleiding in 2006 heeft beoordeeld, stelde vast dat de eindwerkstukken die zij heeft ingezien niet te beschouwen waren als een integratief eindwerkstuk van de opleiding. Hierdoor kon de visitatiecommissie onvoldoende afleiden in welke mate de student in kwestie blijk gaf van het zich eigen maken van alle door de opleiding geformuleerde eindkwalificaties. De visitatiecommissie is er destijds in haar oordeel van uitgegaan dat er een aanpassing van het curriculum plaats zou vinden, waardoor 6 EC voor een bachelorscriptie gereserveerd zou worden. Over de exacte vorm van deze scriptie was tijdens de visitatie nog geen helderheid, het idee was dat studenten een wetenschappelijke probleemstelling en relevante onderzoeksvragen zouden formuleren en daarbij theoretische en veldkennis zouden integreren. Om zich toch een beeld te kunnen vormen omtrent de gerealiseerde eindkwalificaties, heeft de visitatiecommissie toen een aantal producten van de leerprojecten over de gehele bacheloropleiding bestudeerd. De bestudeerde werkstukken waren volgens de commissie voldoende aan de maat.

De commissie die de bacheloropleiding in de huidige situatie heeft beoordeeld, heeft net als de vorige visitatiecommissie vastgesteld dat de bachelorscripties onvoldoende inzicht geven in mate waarin de eindkwalificaties bereikt worden. Ter voorbereiding op deze visitatie heeft zij tezamen 15 scripties bestudeerd (zie Bijlage 7). Uit deze bachelorscripties blijkt niet welk niveau afgestudeerden hebben behaald en of zij de eindkwalificaties gerealiseerd hebben. De oorzaak hiervoor ligt in de opbouw van het programma en de aard van de opdracht. De scriptie beslaat slechts 6 EC en vraagt van studenten om met behulp van interviews en literatuur tot een adequate onderzoeksprobleemstelling te komen. In de eerste instantie had de commissie geen moeite met deze opzet, aangezien de resultaten van de Leerproject 3 hierop een aanvulling zouden vormen. Hoewel deze derdejaars opdracht plaatsvindt voorafgaand aan de bachelorscriptie en hier dus los van staat, is deze opdracht omvangrijker en wordt getoetst of studenten in staat zijn om een onderzoek uit te voeren.

De commissie heeft daarom in totaal ook 15 eindwerkstukken van Leerproject 3 bestudeerd, zodat zij op basis van beide documenten een oordeel kon vormen over het eindniveau van de bachelorstudenten. Bij het bestuderen van de eindwerkstukken heeft de commissie gezien dat studenten in groepen werken en zelf een afsluitend hoofdstuk schrijven van ongeveer twee pagina's. Hoewel de commissie geen probleem heeft met collectieve opdrachten, constateert zij dat het groepswerk er in dit geval toe leidt dat het op basis van de combinatie van de bachelorscriptie en de eindwerkstukken van Leerproject 3 lastig is om het individuele eindniveau van de bachelorstudenten te bepalen. Bovendien was de commissie niet onder de indruk van het niveau dat uit beide eindwerkstukken blijkt.

Bij een aantal van de bachelorscripties zijn de probleemstelling en hypothese niet goed uitgewerkt, mist een duidelijke doelstelling en toelichting van relevantie, is de literatuur niet diepgaand verwerkt en onderbouwd, is de structuur rommelig en voldoet de schrijfstijl niet aan de APA richtlijnen. Andere scripties zijn bijvoorbeeld wel goed leesbaar, maar missen diepgang of resulteren in een conclusie die een bias bevat. Hoewel de commissie ook scripties heeft bestudeerd die goed leesbaar zijn en een logische argumentatie en adequate onderzoeksopzet bevatten, concludeert zij dat het algemene niveau onder de maat is en niet

voldoet aan de verwachtingen van een academisch georiënteerde bacheloropleiding. Het cijfer dat de commissie toekende aan de scripties lag dan ook in veel van de gevallen een punt lager dan het cijfer dat door de begeleider was toegekend en kwam in meerdere gevallen uit op een onvoldoende. De commissie heeft begrip voor het feit dat de scriptie slechts 6 EC omvat en er niet veel van studenten wordt verwacht, maar vindt de uitwerking ondanks deze factoren onder het niveau dat verwacht mag worden van een bachelorstudent in deze fase van de studie.

Op basis van de leeropdrachten die de commissie heeft bestudeerd, stelt zij vast dat dit in principe een nuttig onderdeel is van de bacheloropleiding, aangezien studenten leren hoe zij in groepen werken, initiatief moeten nemen, en een concreet onderzoek doen. Over de opzet en uitwerking van het project heeft de commissie haar twijfels. De resultaten die zij heeft ingezien, duiden er op dat studenten vrij autonoom werken, en de docent alleen het eindresultaat inziet. Zo heeft de commissie geconstateerd dat vele vraagstellingen en antwoordcategorieën vreemd geformuleerd zijn. Daarnaast lijkt het commentaar van de docent dat is bijgeschreven in de werkstukken niet te zijn verwerkt door de studenten. De individuele stukken die studenten schrijven over het geheel zijn volgens de commissie zwak. Zij constateert dat deze opdracht voor de meeste studenten te hoog gegrepen is en dat er onvoldoende sprake is van coaching en ondersteuning. Het feit dat één docent verantwoordelijk is voor alle begeleiding, is dan ook volgens de commissie voor een vak als deze niet evident.

Op basis van de eindwerkstukken die de commissie heeft gezien, is zij niet in staat om een oordeel te vormen over het eindniveau van de individuele bachelorstudent. Hoewel de commissie er, op basis van de informatie die zij bestudeerd heeft en de gesprekken die zij gevoerd heeft, vertrouwen in heeft dat bachelorstudenten het gewenste niveau realiseren, beschikt zij over onvoldoende informatie om dit oordeel te onderbouwen. In de bachelorscriptie wordt slechts een deel van de eindkwalificaties getoetst. Hoewel de overige eindkwalificaties in het Leerproject 3 worden getoetst, blijkt hieruit niet het niveau van de individuele student, aangezien dit een collectieve opdracht is. Bovendien was de commissie niet onder de indruk van het niveau het leerproject en van de bachelorscripties.

De commissie beveelt, net als de vorige visitatiecommissie, sterk aan om een integratief en volwaardig eindwerkstuk aan het einde van de opleiding in te voeren. Hieruit moet blijken in hoeverre de individuele student zich de door de opleiding geformuleerde eindkwalificaties eigen heeft gemaakt. Dit sluit aan op het profiel van de Nijmeegse opleidingen waarin beoogd wordt onderzoekers op te leiden. Bovendien zal de bacheloropleiding op deze wijze ook nadrukkelijker als een zelfstandige opleiding neergezet worden.

Masteropleiding Communicatiewetenschap

Om na te gaan wat het eindniveau is van studenten die de masteropleiding Communicatiewetenschap afronden, heeft de commissie in totaal 15 scripties beoordeeld. Zij kon zich over het algemeen vinden in de cijfers die door de beoordelaars waren toegekend aan de scripties. Dit geldt zowel voor de scripties van de variant Media & Samenleving als de scripties van de variant Journalistiek & Media.

De commissie beoordeelde de scripties met een laag cijfer als voldoende. Hoewel in deze scripties bijvoorbeeld sprake was van een oppervlakkige verwerking van de literatuur en een matige verantwoording van de uitvoering van het onderzoek en toepassing van methoden, was de probleemstelling over het algemeen adequaat geformuleerd, kon de commissie zich vinden in de conclusie en discussie en was de leesbaarheid en structuur van de scripties in orde. Ook

kon de commissie zich vinden in de beoordeling van de scripties met een hoger cijfers. Zo is er in deze scripties sprake van een duidelijke probleemstelling en hypothese, een goede verwerking van de literatuur, duidelijke conclusies en een prettige en leesbare schrijfstijl.

Ondanks deze bevindingen, had de commissie met name van de scripties van de mastervariant Media & Samenleving meer verwacht, gezien het feit dat hiervoor 42 EC zijn gereserveerd in het programma. Het is de commissie dan ook opgevallen dat de scripties van de varianten qua niveau niet van elkaar te onderscheiden zijn, terwijl er in de variant Media & Samenleving aanzienlijk meer EC's gereserveerd zijn voor het scriptieproces dan in de variant Journalistiek & Media. Ook de criteria waarmee studenten van de verschillende varianten worden beoordeeld voor de scripties zijn gelijk. Zoals eerder beschreven kan de commissie zich vinden in het plan om de mastervarianten gelijkwaardiger in te richten, waarbij de opzet van de mastervariant Journalistiek & Media leidend zal zijn. Zij wijst er op dat studenten van de mastervariant Media & Samenleving in deze nieuwe opzet hetzelfde niveau zullen moeten behalen in een kortere tijd en met minder begeleiding.

3.2. Overwegingen

De commissie is nagegaan of de opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren. Zij concludeert dat er een adequaat toetsbeleid gehanteerd wordt, dat voldoende duidelijk wordt gecommuniceerd richting studenten. Ook is er sprake van een betrokken en goed functionerende examencommissie, met oog en aandacht voor de kwaliteit van toetsing. De commissie kan zich vinden in de procedures rondom de totstandkoming en beoordeling van scripties. Echter, zij is van mening dat de bachelorscriptie net als de masterscriptie een individueel werkstuk moet zijn waarin de student aantoont te beschikken over de eindkwalificaties van de opleiding.

De bachelorscriptie omvat slechts 6 EC en toets een beperkt deel van de eindkwalificaties. De commissie heeft hier in principe geen moeite mee, aangezien de overige eindkwalificaties getoetst worden in Leerproject 3. De commissie heeft daarom ook de eindresultaten van deze leerprojecten bestudeerd. Zij heeft echter vast moeten stellen dat de collectieve aard van deze opdracht onvoldoende blijkt geeft van het individuele niveau van de student. Bovendien was zij niet onder de indruk van het niveau van het leerproject en van de bachelorscripties. De commissie is dan ook niet in staat om een oordeel te vormen over het eindniveau van de individuele bachelorstudent. Hoewel zij er op basis van de informatie die zij bestudeerd heeft en de gesprekken die zij heeft gevoerd, vertrouwen in heeft dat bachelorstudenten het gewenste niveau realiseren, beschikt de commissie over onvoldoende informatie om dit oordeel te onderbouwen.

De commissie beoordeelt het niveau van de masterscripties als voldoende. Dit geldt zowel voor de scripties van de variant Media & Samenleving als de scripties van de variant Journalistiek & Media. De commissie had de verwachting dat het eindniveau van de mastervariant Media & Samenleving hoger zou liggen, gezien het hoge aantal EC dat in deze variant gekoppeld is aan de scripties. Het eindniveau van beide varianten kwam volgens de commissie echter overeen, en was over het algemeen adequaat. Zij stelt op basis hiervan vast dat de masterstudenten van beide varianten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

3.3. Conclusie

Bacheloropleiding Communicatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **onvoldoende**.

Masteropleiding Communicatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Algemeen eindoordeel

Het eindoordeel over de *Bacheloropleiding Communicatiewetenschap* is **onvoldoende**.

Het eindoordeel over de *Masteropleiding Communicatiewetenschap* is **voldoende**.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. Hilde Van den Bulck (voorzitter), studeerde Communicatiewetenschap aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) waar zij in 2000 promoveerde met een proefschrift over de rol van de vroege publieke televisie in het project van de Moderniteit. Zij behaalde ook een master in Mass Communication (University of Leicester, UK, 1991). Momenteel is zij hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen waar zij vicedecaan is van de faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen en hoofd van de onderzoeksgroep Media, Policy and Culture. Zij doceert vakken over structuur, werking en beleid van de media en over radio en televisie studies. Zij combineert expertise in mediabeleid en in mediacultuur. Op het vlak van beleid focust zij vooral op de rol en plaats van de publieke omroep in diachronisch perspectief. Op het vlak van mediacultuur ging haar aandacht aanvankelijk vooral uit naar de relatie tussen media en collectieve identiteiten, de laatste jaren is zij zich vooral gaan richten op het onderzoek naar de rol van media in de celebritycultuur. Zij is betrokken bij het mediabeleid als ondervoorzitter van de het Vlaamse beleidsadviesorgaan Sectorraad Media. Van den Bulck heeft ook praktijkervaring in de media. Zij had lange tijd een maandelijks column als mediawatcher in de krant De Standaard en heeft nu een vaste opiniestek op de informatiewebsite deredactie.be van de VRT.

Dr. Steven Eggermont is verbonden aan de Leuvense School for Mass Communication Research en programmadirecteur van de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap, Katholieke Universiteit Leuven. Hij promoveerde in 2006 op een proefschrift over de socialiserende impact van televisiekijken op de seksuele ontwikkeling van adolescenten, bekroond met de *Outstanding Dissertation Award* van de *International Communication Association*. Nadien was hij visiting fellow aan de Annenberg School for Communication (University of Pennsylvania, V.S.) en het Centre for the Study of Children, Youth and Media (University of London, U.K.). Eggermont is geïnteresseerd in de theorie en de methodologie van het onderzoek naar media-effecten. Zijn onderzoek focust op de relatie tussen mediagebruik en ontwikkelingsprocessen en op het effect van media op de emotionele, mentale en fysieke gezondheid bij kinderen en adolescenten.

Prof. dr. W. Fred van Raaij studeerde psychologie en data-analyse aan de Rijksuniversiteit Leiden. Daarna was hij verbonden aan de Universiteit Twente, de University of Illinois at Urbana-Champaign (USA), de Erasmus Universiteit te Rotterdam en de Universiteit van Tilburg. Hij promoveerde in 1977 op experimentele studies naar het beslissingsgedrag van consumenten. Hij was oprichter en eerste editor van de *Journal of Economic Psychology* (uitgever Elsevier). Hij was voorzitter van de Consumentenbond en het Genootschap voor Reclame, en is nu bestuurslid van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Commerciële Communicatie aan de Universiteit van Amsterdam en lid van de Raad van Toezicht van het Amphia Ziekenhuis te Breda. Zijn interessegebieden zijn marketingcommunicatie, financieel gedrag en vertrouwen van consumenten en beleggers. Hij is emeritus hoogleraar Economische Psychologie, Universiteit van Tilburg;

Dr. Peter Van Aelst is universitair hoofddocent Politieke Wetenschap aan de Universiteit Antwerpen. In 2006 verdedigde hij zijn proefschrift over de rol van de media in verkiezingscampagnes. Hij is stichtend lid van de onderzoeksgroep 'Media, Middenveld en Politiek (M2P)'. In 2008 was hij als Fulbright Fellow zes maanden verbonden aan de University of Washington (Seattle). In 2009 ging hij aan de slag als Universitair Docent Politieke Communicatie aan de Universiteit Leiden. Momenteel is hij nog voor 20% verbonden aan deze instelling om een VIDI-project te begeleiden over de relatie tussen politici

en journalisten in internationaal vergelijkend perspectief. Van Aelst is ook lid van het Network of European Political Communication Scholars.

Prof. dr. A.A. Fons Maes studeerde Germaanse Filologie aan de Katholieke Universiteit Leuven. In 1991 promoveerde hij aan de Universiteit van Tilburg op een proefschrift over verwijzende uitdrukkingen. Momenteel is hij hoogleraar communicatie en cognitie, en hoofd van het departement Communicatie- en Informatiewetenschap aan de Faculteit Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Tilburg. Zijn onderzoek richt zich op theoretische en empirische aspecten van menselijke communicatie met daarbij vooral aandacht voor de combinatie van taal en andere semiotische systemen (zoals visuele elementen in geschreven communicatie en gebaren bij het spreken). Onderzoeksthema's zijn cognitieve aspecten van referentiële uitdrukkingen, retoriek in taal en beeld, navigatiecommunicatie en gebaren. Sinds 1999 is hij medeverantwoordelijk voor de opleiding Communicatie- en Informatiewetenschap. Zijn eigen onderwijs richt zich op visuele communicatie en communicatietheorie.

Nadja Zwilling is student van de bacheloropleiding Communicatiewetenschap aan de Universiteit Twente (UT). Tijdens haar studie heeft zij een jaar fulltime plaats genomen in het bestuur van studievereniging Communiqué, de studievereniging van Communicatiewetenschap aan de UT. Zij bekleedde hier de functie van onderwijszaken. Ook is zij studentlid geweest van de faculteitsraad van Gedragwetenschappen op de UT en is zij nog steeds studentlid van de Opleidingscommissie Communicatiewetenschap. Daarnaast heeft zij ervaring als onderwijsassistent van verschillende vakken in de bacheloropleiding.

Wendalin van de Giessen BA. is afgestudeerd in Japanologie aan de Universiteit van Leiden en is momenteel Research Master student Communication Science: Persuasive Communication, aan de Universiteit van Amsterdam. Ze is geïnteresseerd in marketing communicatie, consumenten psychologie en cross-culturele communicatie. Ze is een jaar student assistente geweest bij Prof. Dr. E. Smit en afgelopen jaar heeft ze les gegeven als student assistente bij de UvA aan eerstejaars werkgroepen in het vak "Inleiding Communicatie Wetenschap". Momenteel is ze bezig met haar scriptie die gaat over de onbewuste invloed van reclame boodschappen tijdens multitasking.

Bijlage 2: Bezoekprogramma

08.30	09.30	management	A.03.06
		Prof. dr. H. Dekkers Prof. dr. J. Janssens Prof. dr. F. Wester	
09.30	10.30	Studenten	A.03.06
		Student B1: Anke van Helvoort Student B2: Maarten Dubbeld Student B3: Omar Martina Pre-master: Jos Lievense Student M&S: Berkers, Claudia Student J&M: Jasper de Vries	
10.30	11.15	Docenten	A.03.06
		Dr. C. Hagemann Dr. E. Hijmans Dr. P. Ketelaar Dr. L. Hermans Dr. P. Nelissen Dr. L. Veenstra	
11.15	11.30	Pauze	A.03.06
11.30	12.00	OLC	A.03.06
		Daan Wijfje Britt Nagel Daniëlle Dolstra Sjors Groeneveld Jitske van Heeswijk Ciska Rouw Drs. Charlot Sanders Prof.dr. F. Wester	
12.00	12.45	Lunch	A.03.06
12.45	13.30	examencie en studieadviseur	A.03.06
		Prof. dr. J. Bardoel Prof. dr. R. Eisinga Drs. E. Marsman	
13.30	14.00	Alumni	A.03.06
		Mariska Kleemans (Promovenda) Serena Daalmans (Promovenda) Bas de Vos (Managing Director Stichting Kijkonderzoek) Marnix van Gisbergen (Research Director bij DVJ-Insights) Ruud Verstraaten (Product Marketer bij GX Software)	
14.00	14.30	voorbereiden eindgesprek	A.03.06
14.30	15.30	Eindgesprek management (<i>afzonderlijke gesprekken</i>)	A.03.06
		Prof. dr. H. Dekkers Prof. dr. J. Janssens Prof. dr. F. Wester	
15.30	17.30	opstellen bevindingen	A.03.06
		visitatiepanel	
17.30	17.45	mondelinge rapportage	Sp. 3
		visitatiepanel, management, belangstellenden	
		visitatiepanel, management, belangstellenden	

Bijlage 3: Domeinspecifiek referentiekader Communicatiewetenschap

Domein

De Communicatiewetenschap is een wetenschappelijke discipline die zich beweegt op het terrein van zowel de sociale- als de gedragswetenschappen. De discipline richt zich op de wetenschappelijke - theoretische en empirische - studie van de productie, inhoud, betekenissen en effecten van gemedieerde communicatie voor individuen, organisaties en samenlevingen.

Bachelor- en Masteropleidingen Communicatiewetenschap worden in Nederland aan vier Nederlandse universiteiten aangeboden: de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit Twente, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam.

In 1999 werd door de Visitatiecommissie Communicatiewetenschap voor Nederland en Vlaanderen geconstateerd dat de voornaamste inhoudelijke bestanddelen, de opbouw, de aangeboden opties en academische omgeving van de vier opleidingen nagenoeg op dezelfde lijn staan (Onderwijsvisitatie Communicatiewetenschap; VSNU, mei 1999, p. 9 en p. 15). Zeven jaar later werd door de Visitatiecommissie Communicatiewetenschap voor Nederland 2006 vastgesteld dat “de vier bezochte opleidingen [inmiddels] alle een eigen specialisatie en een eigen aanpak hebben ontwikkeld”, zodat er aldus de Commissie inmiddels “meer focus en meer eigenheid” was ontstaan (Onderwijsvisitatie Communicatiewetenschap; QANU, oktober 2006, p.25-26).

De bovenstaande conclusie blijft anno 2011 geldig; nog steeds hebben de vier opleidingen, naast een gemeenschappelijke noemer op het gebied van de opbouw en inhoud van het programma, een eigenheid die met name is te vinden in de specialisaties en de werkwijze van de afzonderlijke opleidingen.

De gezamenlijke uitgangspunten zijn:

- De bestudering van de productie, inhoud, betekenissen en effecten van gemedieerde communicatie voor individuen, organisaties en samenlevingen staat centraal in de opleidingen;
- De opleidingen zijn verankerd in het sociale- en gedragswetenschappelijke perspectief (of zo men wil: paradigma);
- In alle opleidingen staan communicatiewetenschappelijke theorievorming en empirisch onderzoek, en met name de integratie hiervan, centraal;
- Alle opleidingen beogen studenten te vormen tot professionals en onderzoekers in de media- en communicatiesector en aanverwante sectoren, danwel voor te bereiden op een hoger niveau van academische vorming.

De opleidingsspecifieke uitgangspunten zijn:

Radboud Universiteit Nijmegen

De Bacheloropleiding wordt in twee varianten aangeboden: als driejarig curriculum voor studenten met een vwo- of vergelijkbaar diploma en als verkort curriculum van 108 EC voor studenten met een aanverwant hbo-diploma. Naast de reguliere Bacheloropleiding worden minorprogramma's en keuzevakken aangeboden voor studenten van andere studierichtingen. De Bacheloropleiding heeft een jaarlijkse instroom van ongeveer 100 studenten. Het curriculum bestaat grotendeels uit een generiek programma, maar daarnaast brengen studenten eigen accenten aan in de keuze van de leerprojecten, van de minor en de invulling van praktijkoriëntatie en bachelorscriptie.

De éénjarige reguliere Master Communicatiewetenschap heeft een jaarlijkse instroom van ongeveer 75 studenten en kent twee varianten: *Media & Samenleving* en *Journalistiek & Media*. Daarnaast kunnen studenten Communicatiewetenschap kiezen voor de tweejarige Research Masteropleiding Social Cultural Science.

Universiteit Twente

De Universiteit Twente richt zich op de raakvlakken tussen mens en technologie, wat leidt tot een innovatieve en maatschappelijke relevante profilering. De universiteit heeft in het Bacheloronderwijs gekozen voor een onderwijsfilosofie die zich laat samenvatten met de drie O's: onderzoeken, ontwerpen en organiseren. Bachelorstudenten bekwamen zich in het uitvoeren en beoordelen van wetenschappelijk onderzoek, maar leren ook op systematische wijze oplossingen te ontwikkelen voor communicatieproblemen (ontwerpen) en effectief samen te werken met anderen binnen en buiten de eigen discipline (organiseren). Daarnaast heeft de opleiding nog twee inhoudelijke profielkenmerken: aandacht voor de organisatorische context van communicatie en voor ICT-toepassingen. De driejarige Bacheloropleiding bestaat uit een verplicht programma van 150 EC en een keuzeruimte van 30 EC. Deze keuzeruimte kunnen studenten invullen met: keuzevakken aan een binnenlandse of buitenlandse universiteit, een stage in binnen- of buitenland of één van de ca. 30 minors van de universiteit. De Bacheloropleiding wordt afgesloten met een volwaardig praktijkgericht onderzoek. De opleiding heeft een jaarlijkse instroom van ruim 70 studenten.

De éénjarige reguliere master Communication Studies heeft een jaarlijkse instroom van ca. 110 studenten en kent drie specialisaties: *Marketing Communication*, *Corporate Communication* en *New Media and Communication*. Elke specialisatie heeft een verplicht deel van 15 EC en een keuzeruimte van 15 EC. De Masteropleiding wordt afgerond met een zelfstandig wetenschappelijk afstudeeronderzoek van 30EC. De Universiteit Twente biedt een schakelprogramma aan van 60 EC voor studenten met een aanverwant hbo-diploma. Studenten die dit programma hebben afgerond, ontvangen geen Bachelordiploma, maar een premastercertificaat. Jaarlijst stromen ca. 90 studenten in.

Universiteit van Amsterdam

De Bacheloropleiding Communicatiewetenschap aan de Universiteit van Amsterdam wordt in twee varianten aangeboden: als driejarig curriculum voor studenten met een vwo- of vergelijkbaar diploma en als verkort curriculum van anderhalf jaar voor studenten met een aanverwant hbo-diploma. Naast de reguliere Bacheloropleiding worden minorprogramma's en keuzevakken aangeboden voor studenten van andere studierichtingen. De Bacheloropleiding heeft een jaarlijkse instroom van ruim 500 studenten. Het curriculum bestaat grotendeels uit een generiek programma, maar daarnaast is het mogelijk om eigen accenten aan te brengen, zowel op communicatiewetenschappelijk gebied (door de stage en verdiepingsvakken), als daarbuiten (door de keuzeruimte).

De Universiteit van Amsterdam biedt meerdere Masteropleidingen Communicatiewetenschap aan, die grotendeels in het Engels worden aangeboden. De éénjarige reguliere Master in Communication Science heeft een jaarlijkse instroom van ongeveer 350 studenten (waarvan zo'n 15% internationale studenten) en omvat vier specialisaties: *Corporate Communication*, *Persuasive Communication*, *Political Communication* en *Youth & Media*. Als enige in Nederland wordt er voorts een tweejarige Research Master opleiding Communication Science aangeboden (QANU-geaccrediteerd) en is er een internationale Master 'Journalism, Media and Globalisation' die gezamenlijk met Britse, Deense en Duitse universiteiten wordt aangeboden (tevens QANU-geaccrediteerd).

Vrije Universiteit Amsterdam

De Bacheloropleiding Communicatiewetenschap aan de Vrije Universiteit Amsterdam is een driejarig programma. Naast brede vakken op het gebied van Communicatiewetenschap, waaronder een inleiding Communicatiewetenschap (10EC), en vakken waarin veel aandacht is voor communicatiewetenschappelijk relevante vaardigheden (werkgroepen / projecten en BA thesis, in totaal 40 EC), wordt er in de Bacheloropleiding Communicatiewetenschap meer specifieke aandacht besteed aan politieke communicatie (10 EC), organisationele communicatie (10 EC), marketing & persuasieve communicatie (10 EC), mediapsychologie (10 EC) en interpersoonlijke communicatie (10 EC). Hiernaast krijgen studenten vakken op het gebied van methoden & technieken (20 EC), algemeen verbredende vakken op het gebied van sociale wetenschappen (30 EC), en is er een door studenten zelf in te vullen profileringsruimte (30 EC). De Bacheloropleiding Communicatiewetenschap kent een gestage groei en kent de afgelopen twee jaar een instroom van 150 tot 180 studenten.

De Masteropleiding Communicatiewetenschap is grotendeels Engelstalig, en kent een instroom van rond de 100 studenten. Net als de Bachelor is er in de Master veel aandacht voor de ontvanger in het communicatieproces, voor de effecten van communicatie, voor communicatie binnen een publieke, organisationele en interpersoonlijke context, en voor, veelal kwantitatief, onderzoek naar communicatieprocessen. Naast methoden & technieken (5 EC) en een onderzoeksgerichte thesis (25 EC), kunnen studenten in de Master zich specialiseren op een van de volgende drie gebieden: *marketing en voorlichting*, *organisationele communicatie* of *mediapsychologie*.

Doelstellingen Bacheloropleiding Communicatiewetenschap

De Bacheloropleiding Communicatiewetenschap in Nederland is een driejarige opleiding die thans aan vier Nederlandse universiteiten kan worden gevolgd: de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit Twente, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. Een succesvolle afronding ervan geeft recht op het voeren van de titel *Bachelor of Science*.

De Bacheloropleidingen aan alle vier de universiteiten stellen zich ten doel om studenten een academische opleiding te geven, waarvan de belangrijkste theorieën en methoden van onderzoek van de Communicatiewetenschap de pijlers vormen. De studenten moeten aan het einde van de opleiding beschikken over aantoonbare kennis en inzicht in de belangrijkste theorieën en onderzoeksliteratuur van het brede terrein van de Communicatiewetenschap. Daarnaast moeten ze vaardigheid hebben ontwikkeld in de gangbare methoden van empirisch onderzoek en data-analyse. Ook moeten ze zowel communicatievraagstukken als het eigen functioneren kritisch kunnen beoordelen. Het accent ligt hierbij op de toepassing van communicatiewetenschappelijke theorie en onderzoek bij het analyseren en oplossen van belangrijke maatschappelijke en professionele vraagstukken.

De Bacheloropleidingen Communicatiewetenschap vormen de studenten tot beginnende professionals in de media- en communicatiesector en aanverwante sectoren. Na afronding van de opleiding is de afgestudeerde theoretisch en methodisch toegerust om kennis en inzicht toe te passen, uit te breiden en te communiceren op een wijze die getuigt van basisacademische vorming en een professionele benadering. Na de bacheloropleiding is men dusdanig toegerust dat men zou kunnen instromen in een opleiding op Masterniveau binnen de Communicatiewetenschap of -indien vereist na een kort schakelprogramma-aanverwante disciplines.

Doelstellingen Masteropleiding Communicatiewetenschap

De Masteropleiding Communicatiewetenschap in Nederland is een éénjarige opleiding die thans kan worden gevolgd aan dezelfde Nederlandse universiteiten als waar een Bacheloropleiding Communicatiewetenschap kan worden gevolgd. Een succesvolle afronding ervan geeft recht op het voeren van de titel *Master of Science*.

De Masteropleidingen aan alle vier de universiteiten stellen zich ten doel om studenten een gevorderde academische opleiding te geven, waarvan de belangrijkste theorieën en methoden van onderzoek van de Communicatiewetenschap de pijlers vormen. De student beschikt bij aanvang van de opleiding over aantoonbare kennis en inzicht in de belangrijkste theorieën, heeft de basisvaardigheden in de gangbare methoden van empirisch onderzoek en data-analyse en kan kritisch reflecteren op communicatievraagstukken en het eigen functioneren. In de Masteropleiding worden deze kwalificaties verdiept op een dusdanige wijze dat de student gespecialiseerde kennis van theorievorming en onderzoeksliteratuur opdoet op één of meerdere terreinen van de Communicatiewetenschap; vaardigheid in methoden van empirisch onderzoek dusdanig ontwikkelt dat hij/zij in staat is om een zelfstandige bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van nieuwe kennis op een -afgebakend- terrein van het vakgebied; en kritisch kan reflecteren op communicatievraagstukken, de eigen kennisbijdrage en het eigen functioneren.

De Masteropleidingen Communicatiewetenschap vormen studenten met een relevante Bacheloropleiding tot professionals en academisch geschoolde onderzoekers in de media- en communicatiesector en aanverwante sectoren. Na afronding van de opleiding is men theoretisch en methodisch toegerust om kennis en inzicht te integreren, nieuwe kennis te ontwikkelen en te communiceren op een wijze die van gedegen academische vorming en professionele benadering getuigt. Eveneens is men dusdanig toegerust dat men een opleiding op PhD-niveau binnen de Communicatiewetenschap of aanverwante disciplines zou kunnen aanvangen.

De Masteropleidingen Communicatiewetenschap onderscheiden zich op drie manieren van de Bacheloropleidingen:

- In de Bacheloropleidingen ligt de nadruk op algemene academische vorming en het verwerven van basisinzichten in de Communicatiewetenschap in haar volle breedte. In de Masteropleidingen verschuift het accent naar het kennisnemen van en leren bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe kennis en inzichten op een deelgebied van de Communicatiewetenschap;
- Waar in de Bacheloropleidingen grotendeels wordt gewerkt met smaller gedefinieerde en aangereikte probleemgebieden, werken Masterstudenten zelfstandiger aan meer complexe problemen.
- In de Bacheloropleidingen vormen maatschappelijke vraagstukken en problemen uit de communicatiepraktijk het startpunt om theorie en onderzoek te behandelen; in de Master wordt meer vanuit wetenschappelijke vraagstukken gewerkt.

Eindtermen Bacheloropleidingen

In de eindtermen van de Bacheloropleidingen Communicatiewetenschap (zie Tabel 1 voor beschrijving) staan drie elementen centraal. Het is allereerst een *academische* opleiding op basisniveau. Dat wil zeggen dat het gaat om: het verwerven, verwerken en toepassen van kennis en inzichten op het terrein van de Communicatiewetenschap; de academische vaardigheden die nodig zijn om vakliteratuur te vinden, te verwerken en daarover te rapporteren; het zelfstandig uitvoeren van eenvoudig onderzoek; en om een academische

attitude die nodig is om te kunnen reflecteren op communicatievraagstukken en op het eigen handelen.

In de tweede plaats zijn de Bacheloropleidingen Communicatiewetenschap *sociale- en gedragswetenschappelijke opleidingen*. Dat houdt in dat er wordt gestreefd naar kennis en inzicht van sociale- en gedragswetenschappelijke methoden van onderzoek en de vaardigheid om die kennis in onderzoek toe te passen.

Tot slot zijn de eindtermen van de Bacheloropleidingen Communicatiewetenschap *breed* in de zin dat wordt verondersteld dat na voltooiing er kennis van en inzicht in het totale domein van de Communicatiewetenschap is. Er wordt dus in de Bacheloropleidingen niet gekozen voor specialisatie, hoewel studenten wel individuele accenten kunnen aanbrengen. De brede opzet kwalificeert de student voor verschillende Masteropleidingen op het terrein van de Communicatiewetenschap en -indien vereist na een kort schakelprogramma- aanverwante wetenschappen.

Tabel 1: Eindtermen Bacheloropleidingen Communicatiewetenschap

Studenten hebben na afronding van de opleiding kennis over en inzicht in

1. de belangrijkste communicatiewetenschappelijke theorieën, stromingen en empirische bevindingen;
2. de voornaamste communicatiemiddelen (kranten, televisie, radio, tijdschriften, internet etc.) binnen maatschappelijke en organisatorische communicatiestelsels;
3. de onderzoeksdesigns en de gangbare methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk communicatieonderzoek.

Studenten hebben na afronding van de opleiding de vaardigheden om:

1. vakliteratuur te vinden, te verwerken en te beoordelen;
2. helder schriftelijk en mondeling te rapporteren over communicatievraagstukken;
3. communicatieproblemen te analyseren en te vertalen in onderzoekbare vraagstellingen en een eenvoudig onderzoek zelfstandig uit te voeren.

Studenten hebben na afronding van de opleiding een attitude:

1. die analytisch is ten aanzien van communicatievraagstukken in de maatschappij;
2. die besef laat zien van de maatschappelijke rol van communicatiewetenschap en de communicatiewetenschapper, alsmede van de ethische aspecten van de beroepsuitoefening.

Eindtermen Masteropleidingen

In de eindtermen van de Masteropleidingen Communicatiewetenschap (zie Tabel 2 voor beschrijving) staan eveneens drie elementen centraal. Het is allereerst een *academische* opleiding op *gevorderd niveau*. Dat wil zeggen dat het gaat om het verwerven, verwerken en toepassen van kennis en inzichten op gespecialiseerd niveau van (een deel)terrein van de Communicatiewetenschap; de academische vaardigheden die nodig zijn om zelfstandig communicatiewetenschappelijk onderzoek op te zetten, uit te voeren en daarover te rapporteren volgens de geldende disciplinaire standaarden; en om een academische attitude die gericht is op kritisch-analytisch reflecteren op communicatievraagstukken; wetenschappelijke

integriteit; en besef van de eigen beperkingen en de bereidheid tot het herzien van de eigen standpunten.

In de tweede plaats zijn de Masteropleidingen Communicatiewetenschap *sociale- en gedragswetenschappelijke opleidingen*. Dat houdt in dat er wordt gestreefd naar kennis en inzicht van sociale- en gedragswetenschappelijke methoden van onderzoek en de vaardigheid om een zelfstandige bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van nieuwe kennis op het vakgebied.

Tot slot zijn de eindtermen van de Masteropleidingen Communicatiewetenschap *gespecialiseerd* in de zin dat wordt verondersteld dat na voltooiing er kennis is van en inzicht in een specifiek deelgebied van Communicatiewetenschap. Er wordt in de Masteropleidingen dus bewust gekozen voor specialisatie, hoewel een gedeelte van het curriculum veelal ook gezamenlijk is met specialisaties in andere deelgebieden van de Communicatiewetenschap.

Tabel 2: Eindtermen Masteropleidingen Communicatiewetenschap

Studenten hebben na afronding van de opleiding kennis over en inzicht in:

1. theorievorming en empirische bevindingen op gespecialiseerd niveau op een van de deelterreinen van de Communicatiewetenschap;
2. onderzoeksdesigns en methoden en technieken van onderzoek op gevorderd academisch niveau van een van de deelterreinen van de Communicatiewetenschap.

Studenten hebben na afronding van de opleiding vaardigheden om:

1. de resultaten van communicatiewetenschappelijk onderzoek analytisch en kritisch te evalueren;
2. zelfstandig communicatiewetenschappelijk onderzoek op te zetten, uit te voeren en daarover te rapporteren volgens de geldende disciplinaire standaarden.

Studenten hebben na afronding van de opleiding een attitude:

1. die analytisch en kritisch is ten aanzien van communicatievraagstukken in de wetenschap en de maatschappij;
2. die wetenschappelijke integriteit uitstraalt, die tot uitdrukking komt in bijvoorbeeld het besef van de eigen beperkingen en de bereidheid tot het herzien van de eigen standpunten.

Academische en professionele maatstaven

Academische maatstaven

De opleidingen Communicatiewetenschap in Nederland zijn niet alleen alle QANU-geaccrediteerd, maar eveneens is een groot deel van de docenten van de opleidingen lid van de KNAW-erkende onderzoeksschool *NESCoR*. Dit betekent dat een groot deel van de docenten van de opleidingen gepromoveerd is en eigen onderzoek verricht.

In 2008 concludeerde de internationale commissie verantwoordelijk voor de onderzoeksvisitatie Communicatiewetenschap in Nederland dat “communication science in the Netherlands as a leading center not only in Europe but worldwide” en dat “Research programs have achieved or are on their way to achieving highly competitive status internationally”. De wetenschappelijke staf publiceert in de vooraanstaande wetenschappelijke

internationale tijdschriften van het vakgebied, presenteert papers op de internationale gezaghebbende conferenties, en er zijn vele internationale samenwerkingsverbanden.

De doelstellingen van de bachelor en masteropleidingen zijn geënt op de *Dublin descriptors*. Inhoudelijk sluit Communicatiewetenschap Nederland aan bij de doelstellingen en praktijken van de International Communication Association (ICA) en de International Association for Media and Communication Research (IAMCR). De opleidingen maken ook onderdeel uit van internationale netwerken op deelgebieden van het vakgebied, zoals dat van de persuasieve communicatie, politieke communicatie, en het communicatiewetenschappelijk ontwerp.

Een wetenschappelijk directeur of decaan, en vaak ook een opleidingsdirecteur of -manager ziet toe op de academische kwaliteit van het onderwijs. Van alle docenten wordt kwalificering voor BKO (basiskwalificatie Onderwijs) vereist en er worden studentenevaluaties verzameld van alle individuele modules.

Professionele maatstaven

Het beroepsveld van afgestudeerde Masterstudenten varieert. Alumnionderzoek laat zien dat afgestudeerden werk vinden in beleids-, onderzoeks- en communicatiefuncties binnen media- en communicatieorganisaties, bij onderzoeksinstellingen en onderzoeksbureaus, bedrijven en instellingen. Daarnaast zijn zij werkzaam bij overheden en universiteiten en in adviesfuncties. Het contact met alumni en met het werkveld wordt onderhouden via alumnikringen, werkveldcommissies waarin representanten uit de maatschappij zitting hebben en via de stageinstellingen waar bachelorstudenten hun stageperiode doorlopen.

Bijlage 4: Eindkwalificaties

De opleidingen communicatiewetenschap (bachelor en master) stelt zich ten doel aan de studenten kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes bij te brengen die hen in staat stellen als communicatiewetenschapper een beroep (onderzoeker, docent, beleidsmedewerker) uit te oefenen op het terrein van massamediale en andere vormen van openbare communicatie.

De bacheloropleiding heeft tot doel studenten zodanig voor te bereiden dat zij in staat zijn een masteropleiding communicatiewetenschap te volgen, danwel zich te kwalificeren voor de tweejarige researchmaster Social Cultural Science. Studenten communicatiewetenschap dienen derhalve bij het afronden van de bacheloropleiding te beschikken over voldoende kennis en inzicht, vaardigheden en attitudes op het gebied van:

- a. de communicatiewetenschappelijke theorie;
- b. het communicatiewetenschappelijk onderzoek van de verschijningsvormen en modaliteiten van massamediale communicatie in hun historische, politieke, sociaal-culturele en economische context;
- c. de methoden en technieken van communicatiewetenschappelijk onderzoek.

De masteropleiding communicatiewetenschap stelt zich ten doel aan de studenten kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes bij te brengen die hen in staat stellen als communicatiewetenschapper een beroep (onderzoeker, docent, beleidsmedewerker) uit te oefenen op het terrein van massamediale en andere vormen van openbare communicatie.

Eindtermen propedeuse bacheloropleiding communicatiewetenschap

Aan het eind van de propedeuse wordt van studenten het volgende verwacht:

1. basiskennis van en inzicht in:
 - 1.1 theoretische stromingen van de communicatiewetenschap en hun historische ontwikkeling:
 - de belangrijkste kernbegrippen, stromingen en scholen van de communicatiewetenschap;
 - de historisch/ chronologische opeenvolging waarin de belangrijkste stromingen en theorieën op het gebied van de communicatiewetenschap zich hebben ontwikkeld vanaf het begin van deze eeuw tot nu toe;
 - effecten van massacommunicatie en het denken daarover;
 - 1.2 de belangrijkste mediatypen en mediasystemen in internationaal vergelijkende context:
 - het medialandschap in Nederland en het medialandschap in een aantal strategisch gekozen landen binnen de Europese Unie;
 - actuele mediadossiers uit binnen- en buitenland;
 - de belangrijkste massamedia (met de nadruk op de audiovisuele media) institutioneel en inhoudelijk vanuit historisch-vergelijkend perspectief;
 - mediagebruikers (mediagedrag, instrumentaria); media-actoren en hun producten (uitgevers, mediaconcerns, evolutie in programmaformats en -genres);
 - de houding van de overheid ten aanzien van media en de marktwerking;
 - media-ontwikkelingen in een ruimer internationaal (vnl. Europees) vergelijkend perspectief;

- 1.3 actuele communicatiewetenschappelijke vraagstukken als verkenning van het terrein van communicatiewetenschappelijke vraagstukken en ter oriëntatie op het tweede en derde bachelor jaar:
- actuele communicatievraagstukken en de wijze waarop deze met behulp van de communicatiewetenschappelijke theorievorming en empirisch onderzoek kunnen worden benaderd;
 - theoretische perspectieven, waarbinnen communicatiewetenschappelijke vraagstukken worden benaderd;
 - communicatiewetenschappelijke thema's die in het tweede en derde bachelorjaar aan bod komen;
 - de actuele onderzoeksgebieden in de Nijmeegse communicatiewetenschap en sociologie en de verschillende typen van onderzoek die daarbij worden gehanteerd;
- 1.4. elementaire methoden en technieken van empirisch onderzoek en statistiek:
- de grondvormen van empirisch onderzoek in de antropologie, de communicatiewetenschap en de sociologie;
 - de grondvormen van gegevensverzameling en typen gegevens;
 - de grondvormen van gegevensanalyse;
 - de beschrijvende statistiek: kansverdelingen o.a. van gemiddelde, proportie, de normale verdeling, de binomiale en de hypergeometrische verdeling;
 - de inductieve statistiek: de toetsingstheorie, onderscheidingsvermogen, de bepaling van de grootte van de steekproef en de bepaling van betrouwbaarheidsintervallen;
 - het computerpakket SPSS voor Windows;
- 1.5 verbreding van propedeuse op het gebied van sociologie en culturele antropologie:
- de hoofdvragen van de sociologie en van hun geleding;
 - de theoretische tradities in de sociologie, zowel wat betreft hun kernen en invullingen als wat betreft hun algemene en specifieke hypothesen;
 - de belangrijkste stromingen, ontwikkelingen, begrippen en werkwijzen van de culturele antropologie;
2. vaardigheden:
- 2.1 beheersing van academische basisvaardigheden:
 kunnen omgaan met wetenschappelijke kennis en inzichten en deze kennis en inzichten kunnen toepassen op communicatiewetenschappelijke vraagstukken; beheersing van deze vaardigheden dient ertoe bij te dragen dat studenten in het vervolg van hun studie zelfstandig en in samenwerking met andere studenten effectief werken en leren; deze academische basisvaardigheden omvatten:
- begrip van termen als 'theorie' en 'empirie'; 'objectiviteit', 'subjectiviteit' en 'intersubjectiviteit'; 'inductief' en 'deductief' redeneren; het 'wetenschappelijk forum'; 'normatieve' en 'empirisch-wetenschappelijke' aspecten van vraagstellingen; het nut van begrippen definiëren en de problemen daarbij; het belang van nauwkeurigheid en volledigheid in wetenschappelijke uitspraken; het begrip causaliteit;
 - het doelgericht bestuderen van onderzoeksliteratuur over een onderwerp (bijv. 'beeldvorming van mannen en vrouwen in de media');
 - het opzetten van een literatuuroverzicht op basis van bestudeerde teksten; alsmede het uitschrijven van dat overzicht volgens een aantal basisnormen van wetenschappelijke verslaglegging;
 - een probleemstelling ontwerpen en het belang ervan beargumenteren;
 - algemene en specifieke hypothesen ter oplossing van probleemstellingen verwoorden en beargumenteren;
 - een goed gestructureerde presentatie houden voor medestudenten;
- 2.2 beheersing van sociale en communicatieve vaardigheden:

- in staat zijn met andere studenten samen te werken aan communicatiewetenschappelijke vraagstukken en op effectieve wijze daarover communiceren;
 - op kritische en constructieve wijze deelnemen aan discussies;
 - beargumenteren van centrale thema's in de Nederlandse en buitenlandse mediacontexten vanuit juridisch, economisch, en sociaal-cultureel vergelijkend perspectief;
- 2.3 beheersing van de informatie- en communicatietechnologie, zodat deze tijdens de studie adequaat benut kan worden ten behoeve van:
- zoeken van informatie en literatuur op het internet;
 - elementaire dataverwerking en data-analyse;
- 2.4 beheersing van elementaire onderzoekvaardigheden:
- zelfstandig een aantal interviews afnemen;
 - literatuur opzoeken in een wetenschappelijke bibliotheek;
 - omgaan met het computerpakket SPSS voor Windows;
 - toepassen van de meest geëigende maten voor centrum, spreiding en associatie in verschillende situaties als ook de simpele lineaire regressie-analyse;
 - waarnemingsuitkomsten ordenen, tabelleren en reduceren tot relevante grootheden;
 - werken met kansverdelingen o.a. van gemiddelde, proportie, de normale verdeling, de binomiale en de hypergeometrische verdeling;
 - werken met de toetsingstheorie, onderscheidingsvermogen, de bepaling van de grootte van de steekproef en de bepaling van betrouwbaarheidsintervallen;
 - werken met de grondvormen van empirisch onderzoek in de communicatiewetenschap, antropologie, en de sociologie;
 - werken met de grondvormen van gegevensverzameling en typen gegevens;
 - werken met de grondvormen van gegevensanalyse;
 - eenvoudige methodische kennis toepassen in een onderzoek ter toetsing van de geformuleerde hypothesen;
 - in staat zijn aan te geven in hoeverre bepaalde onderzoeksbevindingen neerkomen op een bevestiging dan wel een weerlegging van bepaalde hypothesen;
 - toepassen van een wetenschappelijke houding op communicatiewetenschappelijk relevante vraagstukken;
3. attitudes:
- 3.1 blijk geven van kritische reflectie op communicatiewetenschappelijke vraagstukken;
- 3.2 blijk geven van een onderzoekende houding ten opzichte van vraagstukken, personen en instituties op het gebied van de communicatiewetenschap;
- 3.3 zich bewust zijn van de fundamentele onzekerheid in sociaalwetenschappelijke uitspraken;
- 3.4 bereidheid om samen te werken, willen winnen maar kunnen verliezen.

Doelstelling en eindtermen bacheloropleiding communicatiewetenschap

1. kennis van en inzicht in:
 - 1.1 de theoretische stromingen van de communicatiewetenschap en hun historische ontwikkeling, grondbegrippen en theorieën van (massa)mediale communicatie, alsmede de stand van de wetenschappelijke discussies en de relatie met naastgelegen disciplines, alsmede filosofie;
 - 1.2 de belangrijkste mediatypen en mediasystemen in (internationaal) vergelijkende context, geschiedenis van de media, economische, technologische en juridische randvoorwaarden, politieke en sociaal-culturele contexten, mediabeleid en actuele mediaproblematiek;

- 1.3 de belangrijkste fasen, de politieke, sociale en culturele functies, de modaliteiten en de velden van (massa)mediale communicatie;
- 1.4 de methodologie van communicatiewetenschappelijk onderzoek en de binnen de communicatiewetenschap gehanteerde designs van sociaalwetenschappelijk onderzoek op het gebied van communicator-, media-, boodschap- en ontvangersonderzoek, de verschillende onderzoeksdesigns, methoden van dataverzameling, -verwerking en analyse;
2. vaardigheden:
 - 2.1 het systematisch en analytisch kunnen toepassen van theoretische en filosofische inzichten uit de communicatiewetenschap en de nevendisciplines op fundamentele en toegepaste (massa)mediale communicatieproblemen;
 - 2.2 het systematisch en analytisch kunnen beoordelen van resultaten van communicatiewetenschappelijk theoretisch en empirisch onderzoek;
 - 2.3 het kunnen toepassen van in de communicatiewetenschap gangbare methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek;
 - 2.4 het onderzoeken en analyseren van fundamentele of toegepaste communicatiewetenschappelijke vraagstukken en het op wetenschappelijk onderbouwde wijze schriftelijk en mondeling rapporteren daarvan;
3. attitudes:
 - 3.1 blijk geven van wetenschappelijke integriteit;
 - 3.2 blijk geven kritisch te kunnen reflecteren op fundamentele en praktijk problemen vanuit communicatiewetenschappelijke inzichten;
 - 3.3 blijk geven van het besef van de maatschappelijke relevantie van communicatiewetenschappelijke vraagstukken, inclusief ethische en normatieve aspecten;
 - 3.4 blijk geven van een professionele houding ten opzichte van andere beroepsbeoefenaren, bereidheid om samen te werken; willen winnen, maar kunnen verliezen;
 - 3.5 beseffen dat het maken van fouten en de rapportage daarvan een noodzakelijk onderdeel is van wetenschappelijk handelen.

Doelstelling en eindtermen masteropleiding

Specifieke eindtermen bacheloropleiding

1. Kennis van en inzicht in:
 - 1.1 de theoretische stromingen van de communicatiewetenschap en hun historische ontwikkeling, grondbegrippen en theorieën van massacommunicatie, alsmede de stand van de wetenschappelijke discussies en de relatie met naastgelegen disciplines;
 - 1.2 de belangrijkste mediatypen en mediasystemen in (internationaal) vergelijkende context, geschiedenis van de media, economische, technologische en juridische randvoorwaarden, politieke en sociaal-culturele contexten, mediabeleid en actuele mediaproblematiek;
 - 1.3 de belangrijkste fasen, de politieke, sociale en culturele functies, de modaliteiten en de velden van massacommunicatie;
 - 1.4 de problemen, invalshoeken en vraagstellingen op het specifieke veld waarop de student onderzoek heeft gedaan;
 - 1.5 de methodologie van communicatiewetenschappelijk onderzoek, de verschillende onderzoeksdesigns, methoden van dataverzameling, -verwerking en van kwalitatieve en kwantitatieve analyse;
 - 1.6 de specifieke technieken die in het scriptieonderzoek zijn toegepast.
2. Vaardigheden:

- 2.1 het zelfstandig kunnen zoeken van relevante theoretische en onderzoeksliteratuur rond vraagstukken;
- 2.2 het zelfstandig kunnen toepassen van theoretische inzichten uit de communicatiewetenschap op fundamentele en toegepaste massacommunicatieve problemen om vraagstellingen voor onderzoek te formuleren;
- 2.3 het systematisch en analytisch kunnen beoordelen van resultaten van communicatiewetenschappelijk theoretisch en empirisch onderzoek;
- 2.4 het kunnen toepassen van in de communicatiewetenschap gangbare methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek;
- 2.5 het zelfstandig empirisch onderzoeken van fundamentele of toegepaste communicatiewetenschappelijke vraagstellingen;
- 2.6 het op wetenschappelijk onderbouwde wijze schriftelijk rapporteren van het eigen onderzoek;
- 2.7 het schriftelijk of mondeling presenteren van eigen werk.
3. Attitudes:
 - 3.1 blijk geven van wetenschappelijke integriteit;
 - 3.2 blijk geven kritisch te kunnen reflecteren op fundamentele en praktijk problemen vanuit communicatiewetenschappelijke inzichten;
 - 3.3 blijk geven van het besef van de maatschappelijke relevantie van communicatiewetenschappelijke vraagstukken, inclusief ethische en normatieve aspecten;
 - 3.4 blijk geven van een professionele houding ten opzichte van andere beroepsbeoefenaren, bereidheid om samen te werken; willen winnen, maar kunnen verliezen;
 - 3.5 beseffen dat het maken van fouten en de rapportage daarvan een noodzakelijk onderdeel is van wetenschappelijk handelen;
 - 3.6 de ontwikkelingen op het vakgebied zelfstandig volgen en een leven lang nieuwe kennis en vaardigheden willen opdoen.

Specifieke eindtermen masteropleiding

In de masteropleiding wordt naast de genoemde specifieke eindtermen van de bacheloropleiding de volgende eindterm toegevoegd. Afgestudeerden dienen in staat te zijn tot het zelfstandig verrichten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de communicatiewetenschap. Hun probleemdiagnosticerende vermogens zijn zodanig ontwikkeld dat ze die kunnen toepassen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen de bredere context van het vakgebied der communicatiewetenschap. Zij moeten in staat zijn om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan. Ze moeten wetenschappelijk verantwoorde oordelen kunnen formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie, kunnen samenwerken met opdrachtgevers en deskundigen van andere specialisaties en hun bevindingen kunnen overbrengen op een publiek van specialisten en niet-specialisten.

Studenten communicatiewetenschap dienen derhalve bij het afronden van de masteropleiding te beschikken over diepgaande kennis en inzicht, vaardigheden en attitudes op het gebied van:

1. de communicatiewetenschappelijke theorie;
2. de verschijningsvormen en modaliteiten van openbare communicatie in hun historische, politieke, sociaal-culturele en economische context;
3. de methoden en technieken van communicatiewetenschappelijk onderzoek.

Relatie eindtermen en curricula

Bacheloropleiding

B1 (propedeuse)

Programmaonderdeel	kennis en inzicht	vaardigheden	attitudes
Inleiding in de communicatiewetenschap	1.1	2.1	3.2
Communicatiewetenschappelijke vaardigheden	1.4	2.3, 2.4	3.1, 3.3, 3.4, 3.5
Medialeer	1.2	2.1	3.2, 3.3
Hoofdvragen van de sociologie	1.1	2.1	3.2
Introduction Cultural en Social Anthropology	1.1	2.1	3.2
Methoden van onderzoek A	1.4	2.2, 2.3	3.4
Statistiek A	1.4	2.2, 2.3	3.5
Leerproject 1: inhoudsanalyse	1.3, 1.4	2.3, 2.4	3.1- 3.5
Communicatiewetenschappelijke vraagstukken	1.1, 1.3, 1.4	2.1, 2.4	3.2, 3.3

B2

Theorieën over de effecten van media	1.1, 1.3	2.1, 2.2	3.2
Productie en Consumptie van Nieuws	1.1, 1.3, 1.4	2.1, 2.2	3.1, 3.2
Statistiek B	1.4	2.2, 2.3	3.5
Methoden van onderzoek B	1.4	2.2, 2.3	3.5
Strategische communicatie	1.1, 1.3, 1.4	2.1	3.2, 3.3, 3.4
Media (sub)Cultuur en Gemeenschap	1.1, 1.3	2.1, 2.2	3.2
Filosofie voor Communicatiewetenschap	1.1, 1.3, 1.4	2.1	3.2, 3.3
Massamedia als maatschappelijke instituties	1.1, 1.2, 1.3	2.1, 2.2	3.2, 3.3
Leerproject 2: kwalitatief onderzoek	1.1, 1.4	2.1, 2.3, 2.4	3.1- 3.5

B3

Theorieën over mediagebruik en receptie	1.1, 1.3, 1.4	2.1, 2.3	3.2, 3.3
Leerproject 3: grootschalig publieksonderzoek	1.1, 1.3, 1.4	2.1, 2.3, 2.4	3.1- 3.5
Meetmodellen	1.4	2.3, 2.4	3.2, 3.5
Theorieën over mediaboodschappen	1.1, 1.2, 1.3, 1.4	2.1, 2.2, 2.3	3.2, 3.3
Praktijkoriëntatie		2.1,2.4	3.1-3.5
Bachelorscriptie	1.1, 1.3, 1.4	2.1, 2.2, 2.4	3.1- 3.5
Minorvakken			

Masteropleiding

Media en Samenleving	1.kennis en inzicht	2. vaardigheden	3. attitudes
Toeleiding masterclass	1.1-1.5	2.1-2.4, 2.6, 2.7	3.1-3.4
Masterclass en scriptie-onderzoek	1.1-1.6	2.1-2.7	3.1-3.6
Analysetechnieken (kwalitatief)	1.5	2.1,2.3,2.4	3.5,3.6
Internet en onderzoek	1.2, 1.4, 1.5	2.4,2.6	3.5, 3.6
Keuzeonderdeel			
Theorie van het Symbolisch interactionisme	1.1	2.2, 2.5,2.7	3.2,3.6
Onderzoek naar postbus-51 campagnes	1.3,1.4	2.1-2.3	3.1-3.6
Focusgroepen onderzoek	1.4	2.4,2.5,2.7	3.1-3.4
International media systems	1.1-1.4	2.1,2.2, 2.7	3.3
Journalistiek en media			
Journalistiek en samenleving	1.1-1.4	2.1-2.3	3.2, 3.3, 3.6
Journalistieke tekst en genre	1.1, 1.5	2.4, 2.5	3.1, 3.2
Analysetechnieken (kwalitatief)	1.5	2.1,2.3, 2.4	3.5,3.6
Journalistiek, ethiek en cultuur	1.2, 1.3	2.4,2.5	3.1-3.3, 3.6
Tekstanalyse	1.1, 1.5	2.4	3.1, 3.2
Journalistiek en nieuws	1.1,1.2,1.4	2.1-2.3,2.7	3.1-3.4,3.6
Praktijkproject	1.3,1.4,1.5	2.4-2.7	3.1-3.6
Masterclass en scriptie	1.3-1.6	2.2-2.7	3.1-3.6

Bijlage 5: Curricula

Curriculum van de bacheloropleiding Communicatiewetenschap

Per studiejaar wordt de benaming per onderdeel gegeven met een verwijzing naar het betreffende vakgebied, de gehanteerde werkvorm, de toetsvorm en het aantal studiepunten uitgedrukt in European Credits (EC=28 uur).

Overzicht programma bacheloropleiding Communicatiewetenschap

jaar	programmaonderdeel	Domein	Werkvorm	Toets	EC	Pijler
P	Inleiding in de Communicatiewetenschap	CW	hc	t	6	t
	Communicatiewetenschappelijke vaardigheden	CW	hc/wc/pr/z	t/o/w	6	m/v/t
R	Hoofdvragen van de Sociologie	Sociologie	hc	t	6	t
	Introduction Cultural and Social Antropology	Antropologie	hc	t	6	t
O	Medialeer	CW	hc	t/o	6	v
	Communicatiewetenschappelijke vraagstukken	CW	hc/wc	t/o	6	m/v/t
P	Methoden van Onderzoek A	M & T	hc/wc	t	6	m
	Statistiek A	M & T	hc/wc/pr	t/o	6	m
E	Leerproject 1: inhoudsanalyse	CW/M&T	hc/wg/pr	t/o/w	12	m/v/t
J	Theorieën over de effecten van media	CW	hc	t	6	t
	Productie en Consumptie van Nieuws	CW	hc/wc	w/t	6	v
A	Statistiek B	M & T	hc/pr	t/o	6	m
	Methoden van Onderzoek B	M & T	hc/wc	t/w/o	6	m
R	Strategische Communicatie	CW	hc	t/o/w	6	v
	Media, (sub)Cultuur en Gemeenschap	CW	hc/wc	t/o	6	v
2	Filosofie voor Communicatiewetenschap	Filosofie	hc	t/o	6	m/t
	Massamedia als maatschappelijke instituties	CW	hc/wc	t/o	6	t
	Leerproject 2: kwalitatief interviewonderzoek	CW/M&T	hc/wg/pr	t/o/w	12	m/v/t
J	Theorieën over mediagebruik en receptie	CW	hc/wc	t/o	6	t
	Leerproject 3: grootschalig publieksonderzoek	CW/MT	hc/wg/pr	t/w/o	12	m/v/t
A	Meetmodellen	M & T	hc/pr	t/o/w	6	m
	Theorieën over mediaboodschappen	CW	hc	t/o	6	t
R	Minor	diversen			18	v/t
	Praktijkoriëntatie	CW	stage	w	6	v
3	Bachelorscriptie	CW	wc/zw	w	6	m/v/t

Werkvorm

hc = hoorcollege

wc = werkcollege

pr = practicum

zw = zelfstandig werken

wg = werkgroepje

Toetsvorm

t = tentamen

w = werkstuk/scriptie

o = opdracht

m/v/t = integratie m+v+t

Pijler

t = theoretische vorming

m = methodische vorming

v = veldgeoriënteerde kennis

Curriculum van de masteropleiding Communicatiewetenschap

Mastervariant Media en Samenleving (60 EC)

Programmaonderdeel	Domein	Werkvorm	Toets	EC	Pijler
Toeleiding masterclass	CW	hc/wc/zw	3xw	6	t/v
Masterclass en scriptie-onderzoek	CW	mc/zw	s	42	m/t/v
Analysetechnieken (kwalitatief)	M & T	hc/pr	t+w	3	m
Internet en onderzoek	CW	hc/zw	o+w	3	m
Keuzevak	CW	wc/zw	t / o/w	6	m/t/v

Mastervariant Journalistiek en Media (60 EC)

Programmaonderdeel	Domein	Werkvorm	Toets	EC	Pijler
Journalistiek en samenleving	CW	hc/wc	o/ w	6	t/v
Journalistieke tekst en genre	Letteren	wc	o/t	5	t/v
Analysetechnieken (kwalitatief)	M & T	hc/pr	t,w	3	m
Journalistiek, ethiek, cultuur	Letteren	wc/zw	o,t,w	5	t/v
Tekstanalyse	Letteren	wc/zw	o,t,w	5	m/t
Journalistiek en nieuws	CW	wc/zw	o/w	6	t/v
Praktijkproject	CW	hc,wc/zw	o/w	10	m/t/v
Masterclass en scriptie	CW	mc/zw	s	20	m/t/v

Werkvorm

hc = hoorcollege
 wc = werkcollege
 pr = practicum
 zw = zelfstandig werken
 mc = masterclass

Toetsvorm

t = tentamen
 o = opdracht
 w = werkstuk
 v = verslag
 s = scriptie

Pijler

t = theoretische vorming
 m = methodische vorming
 v = veldgeoriënteerde kennis
 m/t/v = integratie m + t + v

Bijlage 6: Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Instroom bachelor naar geslacht

RU	N één opl. *	%M	%V	N meer opleidingen*	%M	%V
02-03	98	26	74	125	30	70
03-04	88	28	72	101	32	68
04-05	85	33	67	92	34	66
05-06	102	34	66	115	36	64
06-07	77	34	66	96	38	62
07-08	93	48	52	101	50	50
08-09	108	42	58	122	45	55
09-10	160	39	61	174	37	63

Bron: VSNU, peildatum 1 oktober

*'N één opleiding' maakt deel uit van 'N meer opleidingen'

Herkomst instroom (ingeschreven aan één opleiding) in percentages

RU	N	VWO	HBO-p	HBO	buitenl	overig
02-03	98	75	6	10	4	4
03-04	88	53	4	35	3	3
04-05	85	53	0	42	0	5
05-06	102	58	1	38	0	3
06-07	77	53	3	32	6	5
07-08	93	57	2	30	5	5
08-09	108	56	3	30	6	5
09-10	160	58	5	30	4	3
CW landelijk (N=4)						
02-03	204	82	6	5	3	3
03-04	421	64	7	22	3	4
04-05	494	56	7	32	2	3
05-06	532	55	5	32	3	6
06-07	545	59	4	27	5	5
07-08	671	58	5	25	7	5
08-09	788	60	4	24	4	7
09-10	940	57	5	29	3	6

Bron: VSNU, tabel B1.1 peildatum 1 oktober

Ingeschrevenen bachelor naar geslacht

RU	N tot	%M	%V
02-03	117	29	71
03-04	182	28	72
04-05	251	30	70
05-06	288	37	63
06-07	260	42	58
07-08	281	46	54
08-09	300	47	53
09-10	375	42	58
10-11	343	39	61

Bron: VSNU, tabel B 9.1, peildatum 1 oktober

NB: alle ingeschrevenen in de bacheloropleiding, ook degenen die ook ergens anders ingeschreven zijn

Formele instroom master M V

RU	Totaal	% M	% V
04-05	39	2	98
05-06	75	23	77
06-07	55	33	67
07-08	85	38	62
08-09	41	44	56
09-10	75	40	60

Bron: VSNU, tabel M.4.1, peildatum: 1 oktober, ook studenten met meerdere inschrijvingen zijn meegeteld.

Doorstroom bachelor – master

Reguliere studenten					
Studiejaar	Totaal	MA CW	RM SCS	RU elders	stopt
2007	49	40(82%)	0	0	*9
2008	27	24(89%)	0	0	3
2009	50	39(78%)	0	5	6
2010	49	38(78%)	0	2	9
*inclusief overstappers van de ongedeelde opleiding HBO-doorstromers					
Studiejaar	Totaal	MA CW	RM SCS	RU elders	stopt
2007	37	37(100%)	0	0	0
2008	23	23(100%)	0	0	0
2009	33	32(97%)	0	0	1
2010	43	42(98%)	0	0	1

Werkvormen bacheloropleiding uitgesplitst naar contacturen en zelfstudie

Programmaonderdeel	studielast in uren						
	HC	WC	PR	O/W	Z	Totaal	EC
B1 (propedeuse)							
Inleiding in de communicatiewetenschap	24				144	168	6
Communicatiewetenschappelijke vaardigheden	16	28	24	90	10	168	6
Hoofdvragen van de sociologie	36				132	168	6
Introduction Cultural and Social Anthropology	36				132	168	6
Medialeer	40			10	118	168	6
Methoden van Onderzoek A	28	10		40	90	168	6
Statistiek A	18	18	18	30	84	168	6
Leerproject 1: inhoudsanalyse	16	28	32	160	100	336	12
Communicatiewetenschappelijke vraagstukken	24			40	104	168	6
Totaal B1	238	84	74	370	914	1680	60
B2							
Theorieën over de effecten van media	18				150	168	6
Productie en Consumptie van Nieuws	22	4		72	70	168	6
Statistiek B	16	16	14	36	86	168	6
Methoden van Onderzoek B	18	14		28	108	168	6
Strategische Communicatie	18	12		40	98	168	6
Media, (sub)Cultuur en Gemeenschap	20	6		18	124	168	6
Filosofie voor Communicatiewetenschap	24			10	134	168	6
Massamedia als maatschappelijke instituties	24			30	114	168	6
Leerproject 2: kwalitatief interviewonderzoek	16	42	36	174	68	336	12
Totaal B2	176	94	50	408	952	1680	60
B3							
Theorieën over mediagebruik en receptie	24				144	168	6
Leerproject 3: grootschalig publieksonderzoek	30	17	10	96	185	336	12
Meetmodellen	14		10	54	90	168	6
Theorieën over mediaboodschappen	24			40	104	168	6
Praktijkoriëntatie		18		20	130	168	6
Bachelorscriptie		30		138		168	6
Minor						504*	18
Totaal B3	92	65	20	348	653	1680	60
Totaal bacheloropleiding	506	243	144	1126	2517	5040	180
	11%	5%	3%	26%	55%	4536*	

*Nb: in het derde jaar vullen studenten 18 ec's = 504 uren in met een minor. Er kunnen verschillende soorten minoren worden gevolgd; derhalve is het niet mogelijk voor deze uren aan te geven hoe ze worden besteed.

Aantal contacturen per week per studiejaar

Jaar	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Ba 1	16	15	16	14
Ba 2	15	10	10	10
Ba 3	16	12	8*	4*

* vanwege de minorvakken is aantal onbekend

Propedeutisch rendement VWO-ers

P- Cohort	omvang	na 1 jaar	na 2 jaar	totaal	incl. elders
2004-2005	47	32%	79%	83%	83%
2005-2006	65	18%	57%	64%	77%
2006-2007	50	26%	54%	58%	65%
2007-2008	58	22%	64%	66%	67%
2008-2009	71	20%	63%		65%
2009-2010	100	35%			

Bron: CIF

Bachelorrendement herinschrijvers in percentages (VWO-vooropleiding)

RU	N	na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	na 6 jr	na > 6 jr
02-03	81	41	67	72	81	83
03-04	74	24	32	43	47	50
04-05	74	7	39	39	43	
05-06	71	39	63	77		
06-07	60	42	68			
07-08	77	49				
08-09	83					
09-10	123					
CW landelijk (N=4)	N	na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	na 6 jr	na > 6 jr
02-03	178	22	50	65	78	84
03-04	335	29	50	62	68	73
04-05	396	28	54	63	70	
05-06	402	40	68	79		
06-07	430	40	65			
07-08	532	43				
08-09	632					
09-10	728					

Bron: VSNU, tabel B5.1

Uitstroom: bachelorgeslaagden per jaar

		% regulier*	% HBO*
04-05	36		Nvt
05-06	44		Nvt
06-07	38	54	46
07-08	86	57	53
08-09	50	54	46
09-10	83	60	40

Bron: VSNU/*OSP FSW

Uitstroom: studieduur mastergeslaagden

RU	Totaal geslaagd	Gemiddelde verblijfsduur MA in mnd	Gemiddelde verblijfsduur instelling in mnd
05-06	28	6	33
06-07	72	11	44
07-08	60	11	44
08-09	37	14	49
09-10	54	15	51

Bron: VSNU, tabel M3.1 en M3.3

**Totale inzet personeel van de afdeling CW in de bachelor- en masteropleiding
Communicatiewetenschap (peildatum 1 december 2011)**

Categorie	M		V		Totaal		% prom.
	aantal	fte's	aantal	fte's	aantal	fte's	
HL	2	0.70			2	0.70	100
UHD	1	0.60			1	0,60	100
UD	5	2.96	2	0.82	7	3.78	100
Promovendi					0		
Docenten (vast)	4	2.36			4	2.36	75
Overig WP (tijdelijk)	4 (1)*	0.90	1	0.35	5 (2)*	1.35	40
Totaal	13	7.52	3	1.17	16	8.69	

*van wie drie met ook nog een vaste aanstelling van 0.8 fte.

**Totale inzet personeel van andere afdelingen en faculteiten in de BaMa-opleiding
communicatiewetenschap (peildatum 1 december 2011)**

Categorie	M		V		Totaal		% prom.
	aantal	fte's	aantal	fte's	aantal	fte's	
HL	2	0.17	1	0.10	3	0,27	100
UHD	1	0.10			1	0,10	100
UD	5	0.43			5	0.43	100
Promovendi	0				0		
Docenten (vast)	1	0.37	1	0.23	2	0.60	50
Overig WP (tijdelijk)			1	0.10	1	0.10	100
Totaal					12	1.50	

Formatie betrokken bij opleidingen Communicatiewetenschap: 2004 versus 2011*

Categorie	2004 aantal	2004 fte	2011 aantal	2011 fte
HL	6	2.00	5	0.97
UHD	4	1.50	2	0.70
UD	10	5.54	12	4.21
Aio	9	0.60	2	0.00
Docent vast	7	2.50	6	2.96
Docent tijdelijk	6	2.40	3	1.35
Totaal	42	14.54	28	10.19

* omvat ook personen ook verbonden aan andere secties/opleidingen dan enkel Communicatiewetenschap

**De studenten-docentenratio inclusief de inzet van docenten van andere afdelingen en
faculteiten peildatum (peildatum 1 december 2011)**

Jaar	fte	#stud.	Gem.
2004-2005	14.05	492	35
2005-2006	15.23	462	30
2006-2007	14.38	381	26
2007-2008	15.14	345	23
2008-2009	15.87	414	26
2009-2010	13.05	435	33
2010-2011	10.90	412	38
2011-2012	10.19	382	37

Bijlage 7: Bestudeerde bijlagen en documenten

- Portfolio's / scripties / essays en beoordelingsformulieren
- Voorlichtingsmateriaal;
- Studiemateriaal: boeken en syllabi, readers, studiehandleidingen;
- Verplichte literatuur die studenten zelf (via internet) verzamelen;
- Voorbeelden van werkstukken, portfolio's, onderzoeksverslagen van studenten;
- Scriptiereglementen en richtlijnen voor het maken van werkstukken;
- Stagereglementen/handleidingen;
- Tentamen- en examenreglement;
- Toetsmaterialen (enkele tentamens, toetshandleiding en dergelijke) met modelantwoorden;
- Recente verslagen Opleidingscommissie, Examencommissie, onderwijsjaarverslagen, bachelor-masterovergangsregelingen;
- College-, onderwijs- en curriculumevaluaties, studententevredenheidsmonitor(en), etc;
- Alumni-enquêtes,
- Materiaal over de studieverenigingen;
- Jaarverslagen (onderwijs, onderzoek, laatste drie jaar).

Studentnummers van de geselecteerde bachelorscripties

705446	07255412	620378
070402	717495	705462
0715795	705365	807796

Studentnummers van de geselecteerde masterscripties

0246786	849561	542903
0508306	854506	720402
0204316	0515051	0843350

Bijlage 8. Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Silke van den Beld*

ADRES: *Yperplein 10 (B21)
1000 Brussel*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING.

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Brussel* DATUM: *1.2.2012*

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Steven Eggermont*

ADRES: *Sint-Annastreet 29A, 3350 Tiel-Winge, België*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING.

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Leuven, België* DATUM: *31 januari 2012*

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE *Prof dr W.F. van Raaij*

NAAM: *Looneind 3-b*

ADRES: *5131 RK Alphen, N.Br.*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Alphen* DATUM: *30 januari 2012*

HANDETEKENING: *W.F. van Raaij*

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *PETER VAN AELST*

ADRES: *Hoeve - Ten - Bekelaan 36 2550 Konticht - B*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *UTRECHT* DATUM: *1/02/2012*

HANDETEKENING: *[Handwritten signature]*

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Wendelin van de Giessen*

ADRES: *Hennequinstraat 49, 5212 N2, Den Bosch*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING.

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Den Bosch* DATUM: *1-2-2012*

HANDTEKENING: *[Handwritten signature]*

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Nikki Verseput*

ADRES: *Cathagnesingel 56, Utrecht*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING.

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht* DATUM: *30 januari 2012*

HANDTEKENING: *[Handwritten signature]*

	Radboud Universiteit Nijmegen	Universiteit Twente	Universiteit van Amsterdam	Vrije Universiteit Amsterdam
<i>Commissieleden</i>				
Prof. dr. Hilde Van Den Bulck	x	x	x	x
Dr. Steven Eggermont	x	x	x	x
Prof. dr. Fred van Raaij	x	x	x	x
Prof. dr. A.A. Fons Maes		x		
Dr. Peter Van Aelst	x		x	x
Nadja Zwilling			x	x
Wendalin van de Giessen	x	x		
<i>Projectleiders</i>				
N.M. Verseput Msc	x			
P. Helming Msc		x	x	x